

327.111

327.111

8.3

ปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ
ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ปริญญานิพนธ์

ของ

ร้อยตำรวจเอก ธนวัฒน์ ชันธุ์เจริญ

19 S.A. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

B. 52295

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เขียวศรี วิวิธศิริ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เขียวศรี วิวิธศิริ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2539

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดีจากศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์ และรองศาสตราจารย์ เขียวศรี วิวัธสิริ ประธานและกรรมการที่ปรึกษาที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องนับตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนแล้วเสร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย หัวหน้าคณะภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบ ทำให้กระบวนการทำปริญญานิพนธ์เป็นไปอย่างสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำรัส น้อยแสงศรี พันตำรวจโท สุนทร ชำเปื่องเดช และร้อยตำรวจ เอกหญิง สุชาติพย์ แสงวัฒนกุล ที่ได้อนุเคราะห์รับเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ตลอดจนได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการทำงานวิจัยจนสำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ขอบพระคุณ พันตำรวจโทบุญช่วย กองจอหอ ผู้บังคับกองร้อยที่ 1 กองกำกับการ 1 กองบังคับการฝึกพิเศษ ผู้บังคับกองร้อยกิจการพิเศษ (กองร้อย 2) กองกำกับการหมายเลขทั้ง 16 กองกำกับการ ที่ดูแลครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและคุณ ทศนีย์ แสงประสิทธิ์ ตลอดจนเพื่อน ๆ ที่มีส่วนช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ หากมีคุณค่าอยู่บ้างผู้วิจัยขออุทิศความดีนี้แด่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ พี่และน้อง ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความเมตตาช่วยเหลือ และให้กำลังใจสนับสนุนการศึกษา ให้สติปัญญาแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ร้อยตำรวจเอกธนวัฒน์ ชันธุ์เจริญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	6
ตัวแปรสำหรับการศึกษาค้นคว้า.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ความเป็นมาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน.....	10
ภาระหน้าที่ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน.....	14
แผนสาขาการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนเพื่อเสริมความมั่นคง.....	16
การดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน.....	23
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง.....	37
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริม ความมั่นคงไปปฏิบัติ	39
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม.....	45
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....	54
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	60
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	60

บทที่	หน้า
การดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	61
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	62
อภิปรายผล.....	65
ข้อเสนอแนะ.....	68
บรรณานุกรม.....	72
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจคุณภาพเครื่องมือ.....	76
ภาคผนวก ข. แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	85

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	25
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34
3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลส่วนตัว.....	37
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำแผนงานพัฒนา ชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวน ชายแดน.....	40
5 ค่าสถิติพื้นฐานความคิดเห็นของครูใหญ่และครูเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงาน พัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ จำแนกตามชั้นยศ.....	46
6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของ ครูใหญ่และครู ที่มีระดับชั้นยศต่างกัน.....	47
7 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ด้านโครงสร้างของการบริหาร เป็นรายคู่ เมื่อแบ่งตามชั้นยศ.....	48
8 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความ มั่นคงไปปฏิบัติ ระหว่างครูใหญ่และครู.....	49
9 ค่าสถิติพื้นฐานความคิดเห็นของครูใหญ่และครูเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงานพัฒนา ชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ จำแนกตามพื้นที่ปฏิบัติการ.....	50
10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคง ไปปฏิบัติ เมื่อพิจารณาตามพื้นที่ปฏิบัติการ.....	52
11 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ด้านโครงสร้างของการบริหาร เป็นรายคู่ เมื่อแบ่งตามพื้นที่ปฏิบัติการ.....	53
12 ความคิดเห็นของครูใหญ่และครูเกี่ยวกับการนำแผนพัฒนาชนบท เพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ.....	55
13 ข้อเสนอแนะของครูใหญ่และครูต่อการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อ เสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ.....	57

บัญชีภาพและแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
1 แผนภูมิแสดงกระบวนการของแผน.....	16
2 แผนภูมิแสดงความเกี่ยวพันระหว่างงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนกับงาน ในแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงของกองบัญชาการตำรวจตระเวน ชายแดน.....	22
3 แผนภูมิการศึกษาคำนวณนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบทางด้านการจัดการ.....	29

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไทยเป็นชนบท และชาวชนบทส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร การประมง และการเลี้ยงสัตว์ ดังนั้นชนบทจึงเป็นโครงสร้างพื้นฐานของเศรษฐกิจและสังคมไทย มีความผูกพันอย่างใกล้ชิดกับวัฒนธรรมไทย และมีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงได้ทุ่มเทความพยายามที่จะพัฒนาชนบทอย่างเป็นระบบมาไม่น้อยกว่าสามทศวรรษ คือ ตั้งแต่ประเทศไทยได้เริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2508) เป็นต้นมา แต่ชนบทก็ยังคงประสบกับสภาพปัญหาที่รุ่มร่ามทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา และความมั่นคง ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศมาตลอด โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกลตามแนวชายแดน ซึ่งต้องเผชิญกับแรงกดดันจากสถานการณ์ความไม่สงบจากภายนอกประเทศด้วยก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในลักษณะต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, 2535 : 7-10) ซึ่งสรุปปัญหาได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านการเมือง เนื่องจากบริเวณชายแดนมักจะอยู่ห่างไกลการคมนาคมความเจริญจากตัวเมืองเข้าไปไม่ถึง ส่วนราชการที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง และรับผิดชอบมีน้อยประชาชนมีความเป็นอยู่แร้นแค้นยากจน คุณภาพชีวิตต่ำ ขาดเสถียรภาพ ทำให้ภัยต่อการแทรกแซงและชักจูงจากฝ่ายตรงข้าม

2. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากบริเวณชายแดนรวมทั้งชนกลุ่มน้อย และชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพด้านการเกษตร ไม่มีที่ดินทำกินถาวร มีการโยกย้ายถิ่นฐานตลอดเวลาโดยการถากถางป่าทำไร่เลื่อนลอย ปลูกฝิ่น กล้วยา หรือยาเสพติดต่าง ๆ เพื่อการค้าขาย อันเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของประเทศป่าไม้ ดินน้ำสาธาร ถูกทำลาย ซึ่งส่งผลเสียต่อระบบนิเวศน์วิทยา และ เศรษฐกิจโดยส่วนรวมของประเทศ

3. ปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา ด้วยเหตุที่สังคมชาวเขาแตกต่างไปจากสังคมไทยพื้นราบอย่างเห็นได้ชัด ทั้งทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาพูดและวัฒนธรรม อีกทั้งการบริการของรัฐยังเข้าไปไม่ถึง ทำให้พวกเขาไม่ได้รับการศึกษาเท่าที่ควรขาดบริการด้านการรักษาพยาบาลพูดภาษาไทยไม่ได้ ติดต่อกับโลกภายนอกน้อย รวมทั้งมีความไม่แน่ใจว่าตนเองเป็นพลเมืองของชาติใด พวกเขาส่วนหนึ่งจึงขาดความสำนึกในการเป็นพลเมืองไทย ขาดความจงรักภักดีต่อประเทศ และรัฐบาลไทย จัดว่าเป็นอันตรายแก่ประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง

จากปัญหาดังกล่าวจึงได้มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าไปให้การศึกษ และให้ความช่วยเหลือประชาชนบริเวณชายแดน ในรูปแบบการบริการที่แตกต่างกัน

สำหรับ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ

เหลือประชาชนในชนบทห่างไกล โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ชายแดนของประเทศโดยได้กำหนดแผนสาขาการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนเพื่อเสริมความมั่นคงขึ้น ซึ่งแผนดังกล่าวได้นำไปสู่การปฏิบัติในรูปของโครงการที่สำคัญ 10 โครงการ คือ

1. โครงการให้การศึกษาแก่ชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม
2. โครงการพัฒนาชนบทเพื่อความมั่นคง
3. โครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรี

นครินทราบรมราชชนนี

4. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม
5. โครงการบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือผู้ประสบภัย
6. โครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชาวเขา/ส่งเสริมเศรษฐกิจชาวเขา
7. โครงการศูนย์เกษตรแม่แดง
8. โครงการธนาคารข้าว
9. โครงการบริการด้านสุขภาพอนามัย
10. โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

แผนสาขาการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนเพื่อเสริมความมั่นคงที่นำไปสู่การปฏิบัติ 10 โครงการดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งตั้งอยู่กระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เหล่านี้ถูกจัดตั้งขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษา และเพื่อความมั่นคงของชาติ เน้นการพัฒนาที่ให้ประโยชน์แก่ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา โดยขจัด ความไม่รู้ และยกระดับความเป็นอยู่ เพื่อให้มีโอกาสดำรงชีวิตอยู่ได้บนพื้นฐานของความยุติธรรมของสังคมนอกจากจะเกิดผลดีต่อประชาชนแล้ว ยังส่งผลดีต่อความมั่นคงของชาติด้วย (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, 2535 : 7-10)

รัฐบาลได้ดำเนินการจัดตั้งหน่วยตำรวจตระเวนชายแดนขึ้นในปี พ.ศ.2496 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะใช้กำลังส่วนนี้ในการป้องกัน และรักษาสถานการณ์ชายแดนตลอดจนเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยตามแนวชายแดนถิ่นทุรกันดารห่างไกลคมนาคม ซึ่งพื้นที่ลักษณะนี้ย่อมมีปัญหามาก ทั้งทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา รวมทั้งปัญหาการก่อการร้ายของขบวนการต่าง ๆ ในขณะเดียวกัน หากไม่มีเหตุการณ์การรุกราน หรือการแทรกแซง ปฏิบัติการของฝ่ายตรงข้าม กำลังส่วนนี้จะต้องสามารถ ปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และสามารถดำเนินการ พัฒนาช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ชายแดน หรือพื้นที่ห่างไกลคมนาคมได้ด้วย ดังนั้น การจัดตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จึงเป็นวิธีหนึ่งในการพัฒนาประเทศเพราะนอกจากจะช่วยแก้ปัญหาเรื่องประชาชนห่างไกลคมนาคม ไม่รู้หนังสือ ไม่เข้าใจ และใช้ภาษาไทยไม่เป็นแล้วยัง ช่วยแก้ปัญหาอื่น ๆ แทนหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐที่เข้าไปไม่ถึงตลอดจนปัญหาความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชนในพื้นที่ และระหว่างประชาชน

ชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิม ซึ่งเป็นคุณลักษณะของตำรวจตระเวนชายแดน ดังนี้

1. สามารถทำการรบได้อย่างทหาร โดยเฉพาะการรบด้วยกำลังขนาดเล็ก
2. สามารถป้องกันปราบปรามอาชญากรรมตามหน้าที่ตำรวจ โดยเฉพาะการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ
3. สามารถดำเนินการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนได้เช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนห่างไกลคมนาคม และทุรกันดาร รวมทั้งพื้นที่ที่มีปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคง

จากคุณลักษณะทั้ง 3 ประการข้างต้น ตำรวจตระเวนชายแดนจึงได้รับมอบหมายภารกิจ ดังนี้

1. รักษาความสงบเรียบร้อยป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และการแพร่ระบาดของยาเสพติด
2. รักษาความมั่นคงปลอดภัยตามแนวชายแดน และป้องกันปราบปรามการก่อความไม่สงบ
3. พัฒนา และช่วยเหลือประชาชนเพื่อความมั่นคงของชาติ
4. ดำเนินการฝึกอบรมเพื่อสนับสนุนภารกิจของตำรวจตระเวนชายแดน และกรมตำรวจ
5. ปกครองบังคับบัญชาหน่วยในสังกัด

ภายใต้คุณลักษณะและภารกิจดังกล่าว ตำรวจตระเวนชายแดน จึงเป็นหน่วยปฏิบัติการที่มีลักษณะผสมผสาน มีเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นคงภายในประเทศ โดยการสร้างศรัทธาและแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่น บทบาทดังกล่าว จึงมีความสำคัญที่จะทำให้ภารกิจหน้าที่ในด้านอื่นของกรมตำรวจ และของประเทศชาติ ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน.2536 :14-17)

การปฏิบัติงานของ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จึงนับได้ว่ามีความสำคัญในการขจัดปัดเป่าปัญหา และควบคุมปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา ทั้งนี้ เนื่องจากตำรวจตระเวนชายแดน สามารถดำเนินการสอนหนังสือช่วยให้เยาวชนและชนกลุ่มน้อยดังกล่าว ได้มีความรู้ด้านภาษาและหนังสือไทย สร้างจิตสำนึกให้เขามีความรู้สึกว่าเป็นคนไทย เคารพกฎหมายไทย และมีความรู้สึกเป็น อันหนึ่งอันเดียวกับประเทศไทย

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน นอกจากจะเป็นแหล่งให้การศึกษาอบรมเยาวชน สร้างจิตสำนึกให้รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ แล้ว ยังเป็นแหล่งวิชาการด้านอื่น ๆ ให้แก่ท้องถิ่น เช่น การเลี้ยงสัตว์ การเกษตร การแพทย์เบื้องต้น และความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ เป็นต้น เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการเมือง ด้านการทหาร ด้านอาชญากรรม และด้านอื่น ๆ ที่เป็น

ประโยชน์ต่อทางราชการ โดยมีครูตำรวจตระเวนชายแดนเป็นผู้ปฏิบัติงาน และประสานประโยชน์ของทางราชการกับประชาชนในพื้นที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของชาติ (กองบัญชาการตำรวจ. 2531:1749) และดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อีก 7 โครงการ คือ

1. โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน
2. โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา
3. โครงการนักเรียนทุนในพระราชานุเคราะห์
4. โครงการฝึกอาชีพ
5. โครงการต่อต้านโรคขาดสารอาหารไอโอดีน
6. โครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. โครงการสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ได้ดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริ ทั้ง 7 โครงการควบคู่ไปกับการเรียนการสอน(กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน. 2535 : 4-5) นอกจากนั้นโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านในพระบรมราชูปถัมภ์ ของ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายของโครงการในหมู่บ้านที่เป็นที่ตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเป็นอันดับแรก ซึ่งครูตำรวจตระเวนชายแดนมีบทบาทสำคัญในการประสานงาน ตามโครงการดังกล่าว (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน. 2524 : 18)

จากการศึกษาข้อมูลทางเอกสารของทางราชการดังกล่าว พบว่า ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน นอกจากจะต้องทำหน้าที่ครูผู้ให้ความรู้ด้านการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนเช่นเดียวกับครูในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ยังต้องทำหน้าที่อื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงตามภารกิจของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน การดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริ การให้ความร่วมมือช่วยเหลือภารกิจของหน่วยราชการอื่น ๆ ที่ขอความร่วมมือเข้าไปปฏิบัติการหาข่าว เพื่อความมั่นคงของชาติ รวมถึงการเข้าถึงประชาชน ภารกิจที่มากมายเช่นนี้ ถ้าพิจารณาโดยละเอียดลึกซึ้งแล้วจะเห็นได้ว่าเกิดปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการ ดังนี้

1. กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน มีใช้หน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการศึกษโดยตรง ตำรวจตระเวนชายแดนที่ทำหน้าที่ครู เป็นข้าราชการชั้นพลตำรวจและชั้นประทวนที่มีพื้นฐานการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ และได้รับการฝึกอบรมจากสถานศึกษารวมตำรวจเพื่อเป็นตำรวจอาชีพ ฉะนั้น การให้การ ศึกษาแก่เด็ก และเยาวชน น่าจะเกิดปัญหาในผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

2. ครูตำรวจตระเวนชายแดนมีภารกิจอื่น ๆ มากมาย และหลากหลาย ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น หากกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ขาดความพร้อมในเรื่องเกี่ยวกับโครงสร้างของการบริหาร บุคลากร งบประมาณ สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ การนำแผนงานพัฒนาชนบท

เพื่อเสริมความมั่นคง ของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน โดยเฉพาะงานโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดน ก็ยากที่จะประสบความสำเร็จหรือปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน จึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ และต้องการที่จะทำการศึกษาวិเคราะห์เกี่ยวกับการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน โดยศึกษาเฉพาะงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งเป็นงานหนึ่งที่บรรจุอยู่ในแผนดังกล่าว ว่ามีปัญหา ข้อขัดข้อง ในการปฏิบัติงาน หรือไม่ อย่างไร ถ้ามีปัญหาข้อขัดข้องปัญหานั้นเกิดขึ้นจากสาเหตุใด และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร ที่จะทำให้การปฏิบัติงานตามแผนงานพัฒนา ชนบทเพื่อเสริมความมั่นคง ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ประสบความสำเร็จ และบรรลุวัตถุประสงค์ คือ ความมั่นคงของประเทศชาติอย่างเต็มที่

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าแยกเป็น 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาที่เกี่ยวกับ การนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคง ของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนไปปฏิบัติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาท และหน้าที่ของ ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคง ไปปฏิบัติ ระหว่างครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่มีชั้นยศ ตำแหน่ง และพื้นที่ปฏิบัติการต่างกัน
3. เพื่อประมวลความคิดเห็นจากครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเกี่ยวกับปัญหาและ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคง ไปปฏิบัติให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลจากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบปัญหาข้อมูล และปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาจัดทำแผนการดำเนินงาน ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้บังเกิดผลดียิ่งขึ้น
2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน รวมทั้งแนวความคิดในการแก้ไข้ปัญหาและข้อเสนอแนะในการทำงาน เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ต่อไป
3. ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในแง่มุมอื่น ๆ อีกต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ครอบคลุมโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่อยู่ในเขตพื้นที่ของ กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1-4 โดยมีพื้นที่ปฏิบัติการ ดังนี้

1. กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1 ตั้งอยู่ที่ อำเภอคลองหลวง จังหวัด ปทุมธานี ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานจังหวัดในภาคกลาง 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี ปราจีนบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา กาญจนบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และเพชรบุรี
2. กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 2 ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุรินทร์ ยโสธร อุบลราชธานี มุกดาหาร นครพนม เลย อุดรธานี และหนองคาย
3. กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3 ตั้งอยู่ที่ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานจังหวัดในภาคเหนือ 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พิษณุโลก อุตรดิตถ์ น่าน เชียงราย พะเยา เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน กำแพงเพชร และตาก
4. กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 4 ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานจังหวัดในภาคใต้ 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ตรัง สตูล พัทลุง ยะลา และนราธิวาส

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูใหญ่และครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ซึ่งมีทั้งหมด 179 โรงเรียน มีครูใหญ่ 179 คน และครู 1,077 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,256 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาในการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไป ปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แบ่งเนื้อหา ออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. ปัญหาด้านโครงสร้างการบริหาร ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดองค์การและอำนาจหน้าที่ในการบริหารงาน ให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
2. ปัญหาด้านบุคลากร ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวกับการเลือกสรรบุคคลเข้าทำงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การขาดแคลนครูที่มี ความรู้ ความสามารถในการสอน ปัญหาอัตราค่าจ้างของครูที่ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน ตลอดจนปัญหาการขาดขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากขาดการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจัง โอกาสในความก้าวหน้าในการเลื่อนตำแหน่งมีน้อย และการดูแลรักษาให้ปลอดภัยในขณะปฏิบัติงาน

3. ปัญหาด้านงบประมาณ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการขาดเงินงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน การได้รับงบประมาณน้อยไม่เพียงพอรวมทั้งปัญหาการขาดเงินทุนหมุนเวียนจากภาครัฐบาลและเอกชนมาสนับสนุน

4. ปัญหาด้านสถานที่ ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวกับสถานที่ตั้งของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สถานที่และพื้นที่ในการจัดการเรียนการสอน เช่น อาคารเอนกประสงค์ ห้องเรียน ห้องพักรู ห้องน้ำ บ้านพักรู และสนามเด็กเล่น ตลอดจนปัญหาสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน

5. ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวข้องกับวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนมีอยู่อย่างจำกัดและไม่เพียงพอต่อความต้องการ

ตัวแปรสำหรับการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรอิสระ ตัวแปรอิสระที่นำมาวิเคราะห์ครั้งนี้มี 3 ตัวแปร คือ

1.1 ชั้นยศ แยกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1) ชั้นสัญญาบัตร
- 2) ชั้นประทวน
- 3) พลตำรวจ

1.2 ตำแหน่ง แยกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1) ครูใหญ่
- 2) ครู

1.3 พื้นที่ปฏิบัติการ แยกเป็น 4 ภาค คือ

- 1) กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1 เขตภาคกลาง
- 2) กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 2 เขตภาคตะวันออก
ออกเฉียงเหนือ
- 3) กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3 เขตภาคเหนือ
- 4) กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 4 เขตภาคใต้

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงานพัฒนาทบเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยจะพิจารณาองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านโครงสร้างของการบริหาร

2.2 ด้านบุคลากร

- 2.3 ด้านงบประมาณ
- 2.4 ด้านสถานที่
- 2.5 ด้านวัสดุอุปกรณ์

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูใหญ่และครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่มีชั้นยศต่างกันมีปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนแตกต่างกัน
2. ครูใหญ่ และครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่มีตำแหน่งต่างกันมีปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน แตกต่างกัน
3. ครูใหญ่และครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ต่างกันมีปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน หมายถึง หน่วยงานระดับกองบัญชาการ ที่สังกัดกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย
2. ตำรวจตระเวนชายแดน หมายถึง ตำรวจที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบดำเนินงานเพื่อความมั่นคงปลอดภัยตามแนวชายแดน ซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบยาว 5,000 กิโลเมตรในพื้นที่ 36 จังหวัดชายแดน และถิ่นทุกันดารห่างไกลคมนาคม
3. กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1-4 หมายถึง หน่วยงานในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งได้แบ่งตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ พ.ศ. 2529 ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ใน 4 ภาคของประเทศไทย คือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้
4. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน หมายถึง โรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลคมนาคม ทั้งในเขตภูเขา และพื้นที่ราบ ซึ่งหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้เข้าไปดำเนินการได้ และจัดสอนโดย ตำรวจตระเวนชายแดน ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยรับผู้ที่มีอายุตามเกณฑ์ศึกษาภาคบังคับทั่วไป เข้าศึกษาเล่าเรียนในหลักสูตรประถมศึกษาแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ โรงเรียนที่มีเฉพาะเด็กชาวเขา โรงเรียนที่มีเฉพาะเด็กชนบทในพื้นที่ราบ และโรงเรียนที่มีทั้งเด็กชาวเขาและเด็กชนบทในพื้นที่ราบ

5. ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน หมายถึง ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่มีความรู้จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 และสมัครใจที่จะให้ความรู้กับเด็กและเยาวชน แต่ต้องเป็นผู้ที่ได้รับการพิจารณาจากผู้บังคับบัญชาว่ามีคุณสมบัติมีความรักเด็ก

6. แผนสาขาการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชน หมายถึง แผนสาขาที่บรรจุไว้ในแผนของกระทรวงมหาดไทย แผนกรมตำรวจ และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้นำมาบรรจุไว้ในแผนกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน โดยแบ่งแผนสาขาออกเป็น 2 แผนงาน คือ

6.1 แผนงานโครงการตามพระราชดำริ หมายถึง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในระหว่างการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร ทั่วทุกภาคของประเทศ และได้พบปัญหาอุปสรรคของประชาชน จึงทรงมีพระราชดำริจะช่วยเหลือประชาชนโดยทดลองโครงการจนประสบผล และได้ทรงพระราชทานให้นำโครงการมาใช้กับประชาชน

6.2 แผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคง หมายถึง โครงการในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่มุ่งแก้ไขปัญหของชนบทโดยวิธีส่งเสริมความยุติธรรมในสังคม และเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ให้ประชาชน

7. ปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคทั้งหลาย ที่ครูใหญ่ และครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมีปัญหาเกี่ยวกับการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ มีข้อบ่งชี้ 5 ด้าน

7.1 ปัญหาด้านโครงสร้างการบริหาร หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดองค์การและอำนาจหน้าที่ในการบริหารงาน เพื่อการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

7.2 ปัญหาด้านบุคลากร หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวกับการเลือกสรรบุคคลเข้าทำงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การขาดแคลนครูที่มีความรู้ ความสามารถในการสอนปัญหาอัตรากำลังของครูที่ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน ตลอดจนปัญหาการขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากขาดการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจัง โอกาสในความก้าวหน้าในการเลื่อนตำแหน่งมีน้อยและการดูแลรักษาความปลอดภัยในขณะที่ปฏิบัติงาน

7.3 ปัญหาด้านงบประมาณ หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวกับการขาดเงินงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน การได้รับงบประมาณน้อยไม่เพียงพอ รวมทั้งปัญหาการขาดเงินทุนหมุนเวียนจากภาครัฐบาลและเอกชนมาสนับสนุน

7.4 ปัญหาด้านสถานที่ หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวกับสถานที่ตั้งของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สถานที่และพื้นที่ในการจัดการเรียนการสอน เช่น อาคารเรียนประสงค์ ห้องเรียน ห้องพักครู ห้องน้ำ บ้านพักครู และสนามเด็กเล่น ตลอดจนปัญหาสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน

7.5 ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการสอนมีอยู่อย่างจำกัดและไม่เพียงพอต่อความต้องการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทนี้จะกล่าวถึงเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยจะประกอบด้วยสาระสำคัญและรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
2. ภาระหน้าที่ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
3. แผนสาขาการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนเพื่อเสริมความมั่นคง
4. การดำเนินงานของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
5. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นมาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้จัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2499 โดยความริเริ่มของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน 5 (ปัจจุบันเป็นกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 ค่ายดาราวัศมี อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่) ตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและข้อเสนอแนะของหมู่บ้านตระเวน หมู่ตตระเวนชายแดน อำเภอเชียงทอง จังหวัดเชียงราย ได้ประมวลเรื่องราวเหตุผล และความจำเป็นตลอดจนประโยชน์ที่จะได้รับ เสนอแนะต่อฝ่ายอำนวยการกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อขออนุมัติจัดตั้งโรงเรียนสอนหนังสือให้กับประชาชนไกลคมนาคม หลังจากกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนได้พิจารณาข้อเสนอแนะโดยละเอียดแล้วเห็นว่า การจัดตั้งโรงเรียนสอนเด็กไกลคมนาคมเป็นความต้องการของประชาชน และส่วนราชการที่รับผิดชอบเรื่อง การศึกษาโดยตรงก็ไม่สามารถเข้าไปจัดตั้งโรงเรียนสอนได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการจัดความไม่รู้หนังสือของประชาชนให้หมดไปตามนโยบายของรัฐบาลและประการที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ เป็นการผูกมิตรผูกใจประชาชนอันจะเป็นช่องทางให้ได้รับความร่วมมือ ในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความมั่นคงด้านชายแดน และภารกิจอื่น ๆ ให้เป็นผลดียิ่งขึ้น กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จึงดำเนินการขออนุมัติให้กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน เขต 5 จัดตั้งโรงเรียนสอนหนังสือให้แก่เยาวชนไกลคมนาคม พร้อมกับให้กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขตอื่น ๆ ดำเนินการเช่นกัน โดยให้แต่ละหน่วยประสานขอรับความเห็นชอบจากศึกษาธิการในท้องถิ่นนั้น ๆ ก่อนด้วยเหตุนี้ประชาชนในท้องถิ่นและตำรวจตระเวนชายแดน จึงได้ร่วมแรงร่วมใจกันก่อสร้างโรงเรียน เปิดสอนเป็นครั้งแรกที่บ้านดอนมหาวัน อำเภอเชียงทอง จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นหมู่บ้านประชาชนไกลคมนาคม เมื่อสร้างเสร็จแล้วจึงเปิดทำการสอน เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2499 ให้ชื่อว่า โรงเรียน ดตด.

บำรุงที่ 1* โรงเรียนนี้นับว่าเป็นโรงเรียนแห่งแรกที่สร้างขึ้นมา โดยมีได้ทั้งงบประมาณแผ่นดินแต่อย่างใด สำหรับหนังสือเรียน และอุปกรณ์การเรียนการสอนได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนเสื้อผ้าเครื่องแบบนักเรียนได้รับความอนุเคราะห์จากกรมประชาสัมพันธ์ หลังจากนั้นตำรวจตระเวนชายแดนเขตต่าง ๆ ก็ได้ขยายการจัดตั้งเพิ่มขึ้นตลอดเวลา สำหรับโรงเรียน ตชด.บำรุงที่ 1 นั้น กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน เขต 5 ได้โอนให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายแล้วเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2505 และได้จัดตั้งโรงเรียนขึ้นใหม่ให้กับเด็กตาม หมู่บ้านชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม ตามความเรียกร้องของประชาชนในหมู่บ้านอื่น ๆ ต่อไป

การจัดตั้งโรงเรียนสอนหนังสือให้แก่ชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมนั้น ในระยะเริ่มแรกเป็นการดำเนินการโดยความร่วมมือของหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งนี้เพราะไม่มีงบประมาณสนับสนุนใช้ตำรวจตระเวนชายแดนเป็นครูนักเรียนส่วนใหญ่เป็นเด็กยากจน ไม่มีเงินที่จะซื้อหนังสือ และอุปกรณ์การเรียนจะได้รับการบริจาคจากผู้มีจิตเมตตาผ่านตำรวจตระเวนชายแดน หรือด้วยการเดินทางไปเยี่ยมเด็กถึงโรงเรียนพร้อมกับแจกสิ่งของเครื่องใช้ให้ด้วยตัวเอง นอกจากจะได้รับการสนับสนุนจาก หน่วยราชการ องค์การ ตลอดจนคณะบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือแล้ว ยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี โดยการพระราชทานพระราชทรัพย์ เพื่อสร้างโรงเรียนให้กับพสกนิกรในที่ห่างไกลดังนี้ เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ.2505 สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้พระราชทานพระราชทรัพย์สร้างโรงเรียนชาวเขาเผ่าเย้า ที่บ้านรามัญ ตำบลแม่จอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนนี้ได้รับพระราชทานนามว่า "โรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ 1" ต่อมาเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2509 ได้พระราชทานพระราชทรัพย์เพื่อก่อสร้าง "โรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ 2" ที่บ้านหนองหอย ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

หลังจากที่สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถได้พระราชทานพระราชทรัพย์ สร้างโรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ 1 เมื่อ พ.ศ.2505 แล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ได้พระราชทานพระราชทรัพย์เพื่อจัดสร้างโรงเรียนสอนหนังสือชาวเขาที่บ้านแม้ว ดอนปู่ย ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2506 ได้รับพระราชทานนามว่า "โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 1" หลังจากนั้นได้พระราชทานพระราชทรัพย์สร้างโรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ เพิ่มเติมอีกตามลำดับรวม 10 โรงเรียนด้วยกัน

ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2507 สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้เสด็จพระราชดำเนินเป็นการส่วนพระองค์ ไปยังชายแดนไทย-พม่า ที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ทรงทราบว่าหน่วยตำรวจตระเวนชายแดน นอกจากจะทำหน้าที่ลาดตระเวนเฝ้าตรวจชายแดนแล้ว ยังได้จัดตั้งโรงเรียนสอนหนังสือเด็กชาวเขาด้วย น้ำพระทัยที่ทรงพระเมตตากรุณาต่อประชากรพสกนิกร จึงได้ทรงให้ความอุปถัมภ์คำชูด้วยการพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ และจากเงินที่มีผู้

บริจาคถวายโดยเสด็จพระราชกุศล ได้นำไปจัดตั้งโรงเรียนชาวเขา และโรงเรียนสำหรับประชาชน ทางไกลคมนาคม ซึ่งโรงเรียนพระราชทานแต่ละแห่งจะมีบ้านพักครูรวมอยู่ด้วยหนึ่งหลัง โรงเรียนในพระอุปถัมภ์ดังกล่าวนี้ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้เสด็จพระราชดำเนินเปิดด้วยพระองค์เองทุกแห่ง และได้พระราชทานพระพุทธรูปศรีประกายสิทธิ์ ภปร. ประจำโรงเรียน รวมทั้งพระราชทานสมุด ดินสอ เครื่องแบบนักเรียนและของใช้อื่น ๆ ประจำโรงเรียนให้อีกด้วย

ด้วยเหตุนี้ โรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมที่ตำรวจตระเวนชายแดนดำเนินการอยู่ จึงมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแหล่งที่มาของเงินก่อสร้างและวิธีการก่อสร้างดังนี้

1. 'โรงเรียน ดชด.ป่ารุ้ง' เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้น โดยความเสียสละของประชาชนในหมู่บ้านร่วมกับตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ตามหมวดตระเวนชายแดนต่าง ๆ ทั้งในด้านการเงิน วัสดุและแรงงาน อาคารเรียนเป็นแบบชั่วคราว เมื่อสร้างแล้วก็ให้อันดับหมายเลขตามโรงเรียนที่สร้างก่อนหลัง

2. 'โรงเรียน ดชด.สงเคราะห์' เป็นโรงเรียนที่กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน เขตต่าง ๆ ร่วมกับประชาชนในหมู่บ้านบริจาคเงิน วัสดุ และแรงงานทำการก่อสร้างขึ้น อาคารเรียนเป็นแบบชั่วคราวเช่นเดียวกับ 'โรงเรียน ดชด.ป่ารุ้ง' และมีการให้อันดับหมายเลขจำนวนโรงเรียนที่สร้างก่อนหลัง เช่นเดียวกัน

3. 'โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์' เป็นโรงเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการให้เงินสนับสนุนในการก่อสร้าง สภาพของโรงเรียนจึงดีกว่าโรงเรียน ดชด. ป่ารุ้ง และ ดชด.สงเคราะห์

4. 'โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์' เป็นโรงเรียนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ พระราชทานเงินก่อสร้างเป็นอาคารถาวรสำหรับเด็กนักเรียนชาวเขา

5. 'โรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์' เป็นโรงเรียนที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชทานเงินก่อสร้างเป็นอาคารถาวรสำหรับเด็กนักเรียนชาวเขา

6. 'โรงเรียนในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี' เป็นโรงเรียนที่ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระราชทานเงินก่อสร้างโรงเรียนประเภทนี้จะได้รับพระราชทานนาม ตามชื่อผู้บริจาคโดยเสด็จพระราชกุศล ในแต่ละแห่ง อาทิ เช่น โรงเรียนมิตรมวลชน โรงเรียนจุฬา-ธรรมศาสตร์ โรงเรียนไทยทุน โรงเรียนทหารม้าอนุสรณ์ ซึ่งเป็นอาคารเรียนแบบถาวรสำหรับเด็กนักเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้วนั้นหากโรงเรียนใดตั้งอยู่ในพื้นที่ไม่ปลอดภัย ถูกผู้ก่อการร้ายคุกคาม เกิดภัยธรรมชาติหรือนักเรียนอพยพตามผู้ปกครองไปทำงานเลี้ยงชีพที่อื่น หรือมีเหตุอื่นที่เชื่อถือได้ว่าจะไม่กลับมาอีก ให้ทางกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบทำรายงานที่แจ้งรายละเอียดขอยุบโรงเรียนไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด และมีเหตุผลดังกล่าวที่ทำให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนต้องปิด และยุบเลิกไปรวมทั้งสิ้น 47

โรงเรียน

ถ้าหากโรงเรียนใดมีอาคารถาวร มีทางคมนาคมเข้าไปถึงอยู่ในพื้นที่ปลอดภัย และมีนักเรียนตั้งแต่ 100 คน ขึ้นไป กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่รับผิดชอบจะติดต่อประสานกับทางจังหวัด เพื่อขอให้รับโอนโรงเรียนไปดำเนินการต่อ เมื่อทางหน่วยงานที่รับผิดชอบการประถมศึกษามีความพร้อมแล้ว ตำรวจตระเวนชายแดนก็จะโอนอาคารโรงเรียน นักเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งทรัพย์สินของโรงเรียนทั้งหมดให้ทันที จากนั้นก็จะจัดตั้งโรงเรียนแห่งใหม่อีกถ้ามีประชาชนร้องขอ ในปัจจุบันได้โอนให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แล้วจำนวนทั้งสิ้น 417 โรงเรียน (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, 2531:25) ในปัจจุบันแม้ว่าจะได้มีการจัดตั้งโรงเรียนประถมศึกษาเพิ่มขึ้นตามหมู่บ้านและตำบล ที่ประกาศอยู่นานาเป็นผลทำให้เด็กและผู้ใหญ่ได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้นกว่าแต่ก่อนก็ตาม แต่ก็ยังมี พื้นที่ทุรกันดารห่างไกลคมนาคม ที่จังหวัดและอำเภอไม่สามารถเข้าไปจัดตั้งโรงเรียนสอนหนังสือให้เด็กอยู่อีกเป็นจำนวนมาก พื้นที่ดังกล่าวตำรวจตระเวนชายแดน จึงต้องรับภาระช่วยเหลือรัฐบาลและประชาชน ด้วยการจัดตั้งโรงเรียนสอนหนังสือให้กับเด็กแต่เนื่องจากตำรวจตระเวนชายแดนมีภารกิจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติหลายประการ และผู้ที่รับหน้าที่เป็นครูสอนเด็กมีจำนวนจำกัด ดังนั้นจึงไม่สามารถที่จะจัดตั้งโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดาร และห่างไกลให้ครบทุกหมู่บ้านได้ ในการจัดตั้งโรงเรียนในระยะต่อมากรมตำรวจ จึงได้ออกระเบียบตามประมวล ระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 57 บทที่ 43 ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งไว้ดังนี้ (กองวิชาการ กรมตำรวจ, 2531 : 1749-1750)

1. เป็นความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และส่วนราชการที่รับผิดชอบในการให้การศึกษาแก่เยาวชนไม่สามารถเข้าไปดำเนินการได้
2. จัดทำบัญชีแสดงจำนวนเด็กนักเรียนพร้อมที่จะเข้าศึกษาในระยะแรกไม่ต่ำกว่า 25 คน และมีแนวโน้มว่าเด็กจะเข้าศึกษามากขึ้นในปีต่อไป
3. กรณีมีผู้บริจาคที่ดิน ให้ดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นสมบัติของโรงเรียน หรือดำเนินการให้โรงเรียนได้ใช้ที่ดินนั้นให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยให้ผูกพันกับการตำรวจตระเวนชายแดน หรือผู้กำกับการสนับสนุนทางอากาศตำรวจตระเวนชายแดนที่เกี่ยวข้อง เป็นตัวแทนรับมอบหรือขอใช้ที่ดินนั้น
4. อาคารที่ใช้เป็นสถานศึกษา ถ้าเป็นอาคารเก่าที่มีอยู่แล้วหรือประชาชนร่วมกันก่อสร้างขึ้นเป็นอาคารชั่วคราว ต้องมีลักษณะที่ใช้เป็นสถานศึกษาได้ดี
5. สถานที่ปลูกสร้างโรงเรียน ต้องห่างจากโรงเรียนประชาบาลเกินกว่า 3 กิโลเมตร มีสิ่งกีดขวาง เช่น แม่น้ำ ภูเขา ป่า หรือพื้นที่ซึ่งเด็กไม่สามารถไปโรงเรียนได้ หรือไปด้วยความลำบากไม่ปลอดภัย
6. ให้ประชาชนแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มเกิดปัญหาที่รับและเก็บเงินที่ประชาชนสมัครใจออกโดย

ปฏิบัติตาม มาตรา 25 (1) แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2478

7. ให้รวบรวมหลักฐาน ตามข้อ 1-6 เสนอนายอำเภอท้องที่ เพื่อขอรับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด ห้ามมิให้จัดตั้งก่อนได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดโดยเด็ดขาด

8. เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบแล้วจึงรายงานขออนุมัติจัดตั้งตามรายงาน จนถึงกรมตำรวจ

ภาระหน้าที่ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเป็นข้าราชการตำรวจที่ได้รับคัดเลือกจากผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดนหมายเลข หรือผู้กำกับการสนับสนุนทางอากาศตำรวจตระเวนชายแดน โดยพิจารณาจากผู้ที่มีความรู้ทางด้านการศึกษามาก่อนทำการสอนนักเรียนตามความสามารถเหมาะสม (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน. 2531 : 1)

แผนงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้กำหนดภารกิจ และหน้าที่ในการพัฒนาส่งเสริมด้านการศึกษาแก่เด็กชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม ส่งเสริมสร้างชีวิตและความจงรักภักดีต่อ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งภารกิจในการดำเนินงานอยู่ภายใต้ แผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งมีงานสำคัญที่จะต้องดำเนินงานดังนี้

1. สอนหนังสือแก่เด็กชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม
2. ดำเนินงานด้านโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน
3. ดำเนินงานด้านการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาจบชั้นสูงสุด
4. ซ่อมแซมอาคารเรียนให้มีสภาพใช้การได้ดี
5. ดำเนินการปรับปรุงห้องสมุดประจำโรงเรียน
6. จัดหาอุปกรณ์การศึกษาและเครื่องแบบให้แก่นักเรียน
7. จัดหาอุปกรณ์การเรียนและการกีฬาประจำโรงเรียน

คุณสมบัติของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมีดังนี้ (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน. 2535 : 96)

1. มีความรู้เรื่องงานในหน้าที่ของตำรวจตระเวนชายแดนเป็นอย่างดีโดยเฉพาะ
 - 1) งานด้านการข่าว สามารถรวบรวมข้อมูลข่าวสาร และรายงานข่าวได้ถูกต้อง
 - 2) งานด้านยุทธการ สามารถวิเคราะห์และแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้
 - 3) งานด้านธุรการ มีความรู้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ

พ.ศ. 2536

4) งานด้านสาขาพัฒนาและการช่วยเหลือประชาชน รวมทั้งการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาลเบื้องต้น

2. ทำการสอนหนังสือได้ และสามารถบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้เจริญก้าวหน้า มีความเข้าใจคลอบคล้าการบริหารโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดงานหลักในการบริหารโรงเรียนไว้ 6 ประการ คือ

- 1) งานวิชาการ
- 2) งานบุคลากร
- 3) งานกิจการนักเรียน
- 4) งานธุรการและการเงิน
- 5) งานอาคารและสถานที่
- 6) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3. มีความรู้เรื่อง โครงสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีความเข้าใจโครงการพัฒนาชนบทระดับจังหวัด (กชช.) ต้องเป็นผู้ประสานแผนในระดับหมู่บ้าน ที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตั้งอยู่ และจะต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ดีอีกด้วย

4. มีความรู้งานชุมชนและงานมวลชนสัมพันธ์ และลูกเสือชาวบ้าน

5. มีความรู้เกี่ยวกับโครงการตามพระราชดำริของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี คือ

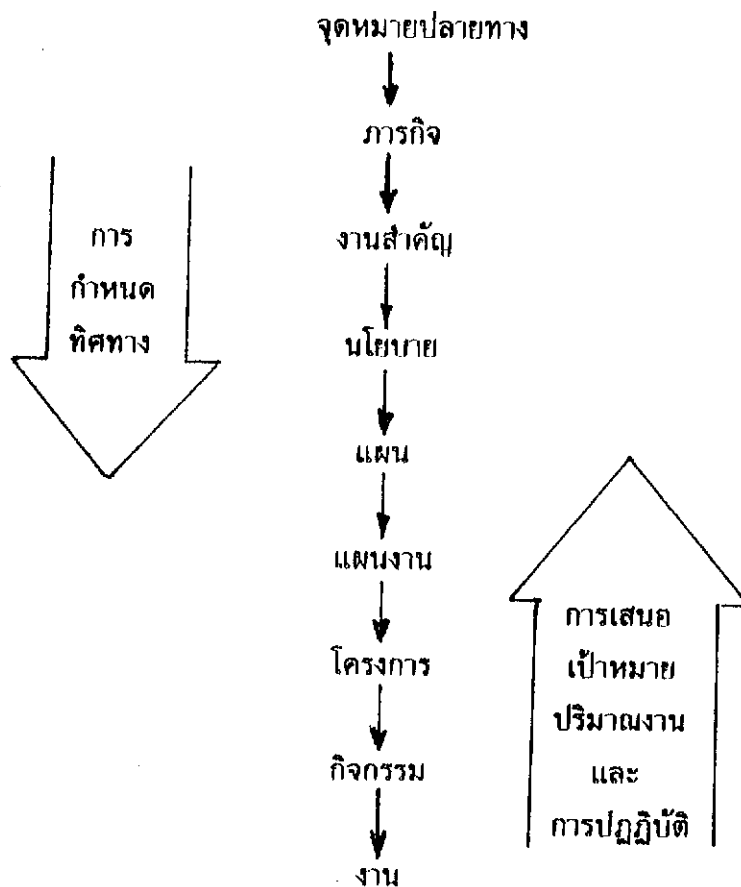
- 1) โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน
 - 2) โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา
 - 3) โครงการนักเรียนในพระราชานุเคราะห์
 - 4) โครงการฝึกอาชีพให้แก่นักเรียนเก่าโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
6. มีคุณลักษณะเป็นครูที่ดี
- 1) มีความสมัครใจและเป็นครูด้วยใจรัก
 - 2) มีความสำนึกในหน้าที่ของครู
 - 3) มีคุณวุฒิทางด้านการศึกษาวิชาครูหรือกำลังศึกษาวิชาครูอยู่ในปัจจุบัน
 - 4) เป็นผู้มีบุคลิกดี แต่งกายดี เหมาะสมที่จะทำหน้าที่เป็นครู
 - 5) มีคุณธรรมและมีความประพฤติดี
 - 6) ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์
 - 7) มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานตรงต่อเวลา

นอกจากนี้ ตำรวจตระเวนชายแดนยังมีการกิจหน้าที่ต้องดำเนินงาน ตามโครงการพระราชดำริต่าง ๆ เช่น โครงการฝึกอาชีพ โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน โครงการส่งเสริมสหกรณ์ โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน. 2535:4-5) และดำเนินงานด้านการข่าว งานมวลชน รวมทั้งงานพัฒนาในพื้นที่ตั้งโรงเรียนด้วย เพื่อประโยชน์

ในการปฏิบัติงานตามภารกิจอื่นๆ ตามแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้แก่ งานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานชนบทเพื่อความมั่นคง งานโครงการสร้างความมั่นคง งานโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี งานบริการทางการแพทย์ และงานอนุรักษ์ธรรมชาติ (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน. 2535 : 55-56)

แผนสาขาการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนเพื่อเสริมความมั่นคง (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน. 2537 : 29-33)

จากความจำเป็นของปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จึงได้เริ่มนำระบบแผน และโครงการเข้ามาใช้ในการบริหารการปฏิบัติงานของหน่วยอย่างเป็นรูปธรรมตั้งแต่ปี 2526 เป็นต้นมา ซึ่งการปฏิบัติงานภายใต้ แผน/โครงการนั้นจะมีความสัมพันธ์กันโดยต่อเนื่องตั้งแต่จุดหมายปลายทาง (Goal) ซึ่งเป็นความต้องการสูงสุดของหน่วยย่อยลงไปถึงงาน (Job) และเป็นสิ่งที่ตำรวจตระเวนชายแดน จะต้องปฏิบัติให้ตอบสนองต่อภารกิจหน้าที่ทั้งปวงของหน่วย ดังแผนภูมิดังต่อไปนี้

แผนภูมิ 1 แสดงกระบวนการของแผน

แผน (Plan)

แผน หมายถึง แนวทางหรือวิธีการที่กำหนดไว้ประกอบด้วย นโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินงาน แผนงาน/โครงการ การใช้ทรัพยากร และการประเมินผล ซึ่งแผนของ ตำรวจตระเวนชายแดน แบ่งออกเป็น 5 สาขา คือ

1. สาขาการรักษาความมั่นคงภายใน
2. สาขาการรักษาความสงบเรียบร้อย
3. สาขาการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชน
4. สาขาชุมชน และมวลชนสัมพันธ์
5. สาขาการพัฒนากาการบริหาร

แผนสาขาการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชน เป็นส่วนหนึ่งของแผนกองบัญชาการ ตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งจากแผนสาขาจะประกอบด้วย แผนงาน/โครงการ โดยแบ่งแผนงาน ออกเป็น 2 แผนงาน คือ

- ก. แผนงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ข. แผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคง

ก. แผนงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. ประเด็นพิจารณา

1) ตำรวจตระเวนชายแดนเป็นหน่วยงานหนึ่ง ที่มีส่วนร่วมปฏิบัติและรับผิดชอบ ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หลายโครงการแต่ละโครงการล้วนจะก่อให้เกิดประโยชน์ แก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง

2) การดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแต่ละโครงการมีลักษณะ ละเอียดอ่อนต้องปฏิบัติด้วยความรอบคอบ จริงจังและต่อเนื่อง

3) เป็นหน้าที่ของตำรวจตระเวนชายแดน ที่จะต้องดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชประสงค์ด้วยความมีประสิทธิภาพยิ่ง

2. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้การดำเนินงานในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ตำรวจตระเวน ชายแดนมีส่วนร่วมหรือรับผิดชอบ เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ ตามแนวพระราชประสงค์

2) เพื่อนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน ตามโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริมาประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการกิจการพัฒนา และช่วยเหลือประชาชนของตำรวจตระเวน ชายแดน

3. เป้าหมาย

ดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือโครงการในพระบรมราชานุเคราะห์ ทุกโครงการตามที่ตำรวจตระเวนชายแดนเข้ามีส่วนร่วมหรือรับผิดชอบให้บรรลุผลสำเร็จสูงสุดตามแนวพระราชดำริ

4. แนวทางในการดำเนินงาน

1) งานโครงการศูนย์การศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

(1) เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการในส่วน of ตำรวจตระเวนชายแดน ทั้งในส่วนอำนวยการ และส่วนปฏิบัติการให้สามารถดำเนินงานตามโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) ระดมทรัพยากรของหน่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานตามโครงการอย่างเต็มที่ ทั้งในด้านบุคลากรและเครื่องมือ อุปกรณ์

(3) ประสานการปฏิบัติโดยใกล้ชิดกับสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(4) ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารโครงการตามที่ได้รับมอบหมาย

(5) ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

2) งานโครงการสหกรณ์ห้วยสัตว์ใหญ่ และโครงการหมอนไหม ฯ

(1) ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่โครงการ

(2) ประสานและอำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามโครงการ

(3) ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

3) งานโครงการเกี่ยวเนื่องกับโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม ตำรวจตระเวนชายแดน

(1) เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถของครูโรงเรียน และเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เกี่ยวกับเนื้อหาสาระวัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินงานทุกโครงการ

(2) ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามโครงการโดยใกล้ชิด

(3) ดำเนินงานทุกโครงการตามแนวพระราชดำริ ที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการโรงเรียน

(4) ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

4) งานโครงการพัฒนาद्यตุง

(1) ดำเนินงานโครงการโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม ตำรวจตระเวนชายแดนในพื้นที่โครงการ

(2) ดำเนินงานตามโครงการค้ำเนื่องมาจากพระราชดำริที่เกี่ยวข้องกับกิจการโรงเรียน

(3) ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

5) งานโครงการบรรเทาภัยในพระบรมราชานุเคราะห์

(1) เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับระเบียบ วิธีการปฏิบัติงานตามโครงการ

(2) บริหารและดำเนินการเกี่ยวกับการเบิก การเก็บรักษา การแจกจ่ายและการขอจำหน่ายสิ่งของพระราชทาน ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

(3) ให้ความรู้แก่ประชาชนในการป้องกันภัยธรรมชาติ และการช่วยเหลือตนเองเบื้องต้น

6) งานโครงการบูรณะพระราชนิเวศน์มฤตทายวัน

(1) ดำเนินการตามพระบรมราชานุญาต ในการซ่อมแซม

(2) ประสานภาคเอกชนหรือจัดกิจกรรมเกี่ยวกับพระราชนิเวศน์เพื่อสนับสนุนเงินทุนดำเนินการ

(3) ประสานกับกรมศิลปากรและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน

7) งานโครงการฟาร์มเกษตรแม่แตง

(1) ดำเนินการเกี่ยวกับการเกษตรกรรม และการปศุสัตว์

(2) แจกผลผลิต และขยายพันธุ์พืชสัตว์สนับสนุนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและประชาชนในพื้นที่ห่างไกลคมนาคม

ข. แผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคง

1. ประเด็นพิจารณา

1) แม้สภาพการณ์โดยรวมของประเทศชาติ จะมีวิวัฒนาการที่ดีขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคง หากแต่ในส่วนหนึ่งนั้น สภาพปัญหาต่าง ๆ ก็ยังคงมีปรากฏให้เห็นอยู่ ทั้งในเรื่องความด้อยโอกาสในการศึกษาช่องว่างระหว่างชนชั้น ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชน เหล่านี้

2) ในอดีตที่ผ่านมาปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว เคยถูกใช้เป็นเงื่อนไขสำคัญของกลุ่มผู้ก่อการร้ายในการปลุกกระตม หรือเคลื่อนไหวปฏิบัติการบั่นทอนต่อความมั่นคงของชาติมาแล้ว

3) ในปัจจุบันแม้ว่าสถานการณ์การก่อการร้ายจะลดลง แต่ก็ยังไม่เป็นที่น่าไว้วางใจว่าสถานการณ์ดังกล่าวจะถูกพลิกกลับขึ้นมาอีกเมื่อใดในขณะที่เงื่อนไขต่าง ๆ ที่เคยเกื้อกูลต่อการปฏิบัติงานของผู้ก่อการร้ายก็ยังไม่ถูกจำกัดให้หมดสิ้นไปจากสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่บริเวณแนวชายแดนและพื้นที่ห่างไกลการคมนาคมโดยทั่วไป

4) ตำรวจตระเวนชายแดนเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ ในการรักษาความมั่นคงของชาติ ซึ่งนอกเหนือจากการปราบปรามผู้ก่อการร้ายโดยตรงแล้ว ยังต้องพยายามดำเนินการตามภารกิจหน้าที่ของหน่วย ในการจัดเงื่อนไขที่เกื้อกูลต่อการปฏิบัติของฝ่ายตรงข้ามให้หมดสิ้นไปด้วย

2. วัตถุประสงค์

1) เพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นบริเวณแนวชายแดน และพื้นที่ห่างไกลการคมนาคม ตามภารกิจของตำรวจตระเวนชายแดน

2) เพื่อให้ประชาชนมีความรักถิ่นที่อยู่อาศัย มีสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความเข้าใจในความตั้งใจและปรารถนาดีของเจ้าหน้าที่รัฐรวมทั้ง ให้การสนับสนุนต่อการรักษาความมั่นคงของชาติ

3. เป้าหมาย

พัฒนาคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชน บริเวณแนวชายแดนและพื้นที่ห่างไกลการคมนาคมให้ดีขึ้น

4. แนวทางในการดำเนินงาน

1) งานโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมตำรวจตระเวนชายแดน

(1) จัดตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในเขตพื้นที่ทุรกันดารห่างไกลคมนาคม และให้บริการด้านการศึกษาภาคบังคับแก่เด็กและเยาวชนในท้องถิ่นดังกล่าว

(2) พัฒนาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้เจริญก้าวหน้า แล้วมอบโอนให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการต่อไป

(3) ดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

(4) จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องแบบนักเรียน และอุปกรณ์อื่น ๆ ที่จำเป็นให้เพียงพอต่อการเรียนการสอน

(5) จัดฝึกอบรมครู ครูผู้ช่วยสอน และครูอาสาสมัครให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อเสริมคุณภาพการเรียนการสอน

(6) แสวงหาความร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อจัดตั้งหรือพัฒนากิจการโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

(7) ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

2) งานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.)

(1) เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบและขั้นตอนการปฏิบัติงานตามระบบ กชช.อย่างแท้จริง

(2) การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย หรือกิจกรรมต้องสอดคล้องกับการปฏิบัติตาม

ภารกิจอื่น ๆ ของตำรวจตระเวนชายแดน

(3) มีการติดต่อประสานอย่างใกล้ชิด และประสานโดยต่อเนื่องกับองค์กรพื้นฐานของประชาชน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(4) บริหารและปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกรอบแผน กชช.ประจำปี อย่างมีประสิทธิภาพ

3) งานโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (สมบ.สว.)

(1) เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามโครงการ

(2) ประสานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้สนับสนุนการดำเนินงาน

(3) กำหนดหรือเลือกพื้นที่เป้าหมายในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับการกิจของตำรวจตระเวนชายแดน

(4) ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

4) งานโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.)

(1) เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามโครงการ

(2) ประสานโดยใกล้ชิดกับกองทัพภาคและหน่วยราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง

(3) ประยุกต์ใช้ประสบการณ์ หรือวิธีการเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาของตำรวจตระเวนชายแดนในการปฏิบัติตามโครงการ

(4) ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

5) งานการบริการทางการแพทย์

(1) สนับสนุนการปฏิบัติงานแพทย์อาสาในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

(2) ช่วยเหลือรักษาประชาชนเกี่ยวกับการเกิดโรคระบาดหรือเหตุฉุกเฉินต่าง ๆ

(3) ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และการสาธารณสุขให้แก่ประชาชน

(4) ดำเนินการเกี่ยวกับคนไข้ ในพระบรมราชานุเคราะห์

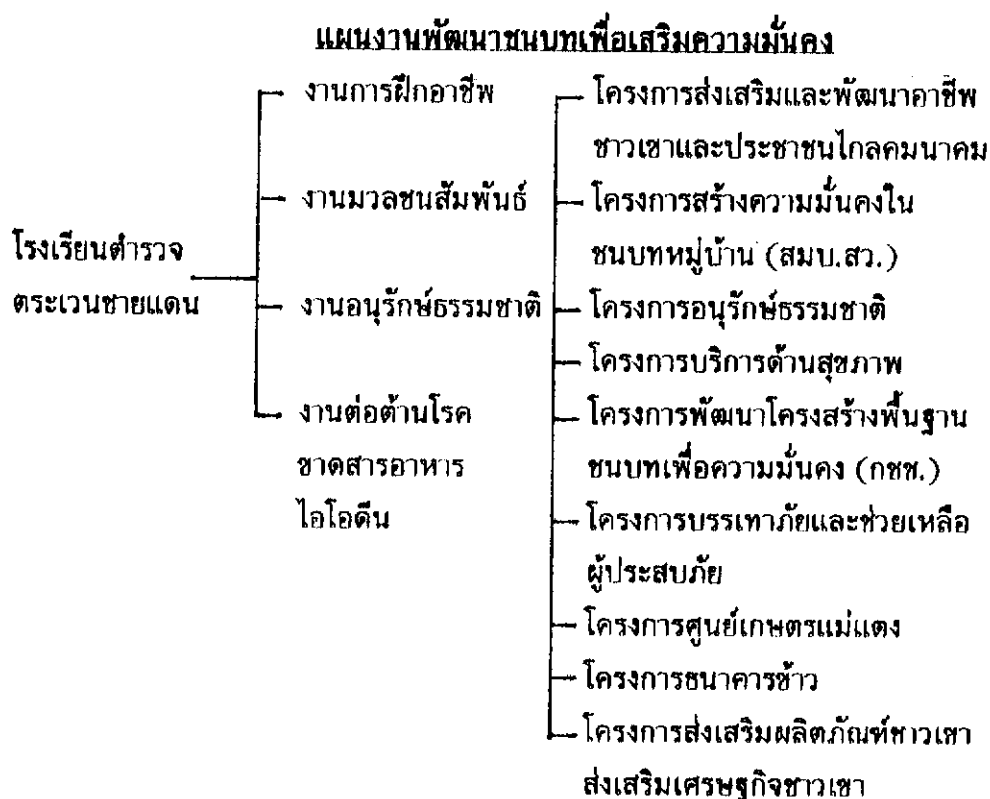
6) งานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

(1) ส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนและเยาวชนให้ตระหนัก และเข้าใจในความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

(2) มีการจัดกิจกรรมระหว่างตำรวจตระเวนชายแดนกับประชาชน หรือกลุ่มมวลชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

(3) ตำรวจตระเวนชายแดนต้องปฏิบัติตน ให้เป็นตัวอย่างที่ดีในการสร้างสรรค์ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่ดี

จากแนวความคิดและวัตถุประสงค์เริ่มแรก การจัดตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อสอนหนังสือให้แก่เยาวชนที่อยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกลคมนาคม และพื้นที่บริเวณชายแดนให้มี ความรู้ ความสามารถ อ่านออกเขียนหนังสือไทยได้ นอกจากนี้เป็นการผูกมิตร ผูกจิตใจ ประชาชนให้ร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความมั่นคงบริเวณแนวชายแดน และภารกิจอื่น ๆ ตามแผนของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งได้มีการดำเนินการโดยต่อเนื่องตลอดมา จนถึงปัจจุบัน ทำให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนกลายเป็นศูนย์กลางของชุมชนในพื้นที่ และ ได้รับมอบหมายภารกิจเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีส่วนเกี่ยวข้องและดำเนินการเกี่ยวกับงานอื่น ๆ ตามแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้แก่ งานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.) งานโครงการการสร้าง ความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านใน พระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (สมบ.สว.) งานบริการทางการแพทย์ งานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน ดังแผนภูมิ 1

แผนภูมิ 2 แสดงความเกี่ยวพันระหว่างงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
กับงานในแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคง ของ กองบัญชาการตำรวจ
ตระเวนชายแดน

(กองกำกับการ 5 กองบังคับการอำนวยการตำรวจตระเวนชายแดน. 2536)

การดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

การตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อขจัดความไม่รู้หนังสือและเสาะหาโอกาสแก่ผู้ด้อยโอกาสในการได้รับบริการทางการศึกษาจากรัฐ โดยตระหนักถึงความสำคัญว่าเป็นปัจจัยของการพัฒนาให้การศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และได้มุ่งเน้นที่จะให้ประชาชน 'อ่านออกเขียนได้' หรือ 'รู้หนังสือ' เท่านั้น แต่เป็นการให้การศึกษาแบบครบวงจร ผู้ที่ได้รับความรู้จากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ไปแล้วสามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีพ ตลอดจนปรับปรุงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, 2532)

การดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน มีดังนี้ (กองก้ากับการ 5 กองบังคับการย้ายการตำรวจตระเวนชายแดน, 2536 : 1)

1. ดำเนินการสอนตามหลักสูตรของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยให้มีความทัดเทียมหรือใกล้เคียงกับมาตรฐานโรงเรียนของสำนักงานการประถมศึกษาพื้นที่นั้น ๆ
2. ดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริต่าง ๆ เช่น โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา โครงการฝึกออาชีพ เป็นต้น โครงการเหล่านี้ล้วนแต่จะก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อนักเรียน ต่อชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงให้ความสนพระทัยต่อโครงการในพระราชดำริของพระองค์ท่านเป็นอย่างยิ่งด้วย
3. ดำเนินด้านการข่าวและงานมวลชน รวมทั้งงานพัฒนาในพื้นที่ตั้งโรงเรียนด้วย เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามภารกิจอื่น ๆ ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

จากภารกิจของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่ได้ดำเนินงานตามแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคง ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านโครงสร้าง

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จัดส่วนราชการตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2529 หน้าที่ความรับผิดชอบแต่ละหน่วยงานในสังกัดเป็นไปตามระเบียบกรมตำรวจว่าด้วยกำหนดหน้าที่การงาน ในราชการกรมตำรวจ พ.ศ. 2532 ดังต่อไปนี้

1.1 กองบังคับการย้ายการตำรวจตระเวนชายแดน มีหน้าที่เป็นฝ่ายย้ายการหลักของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ดำเนินการเกี่ยวกับ การบริหารงานบุคคล การขอยุทธการ งบประมาณส่งกำลังบำรุง และกิจการพลเรือน โดยการจัดโครงสร้างภายในเป็น 5 กองก้ากับการ

1.2 กองบังคับการสนับสนุนตำรวจตระเวนชายแดนมีหน้าที่เป็นฝ่ายกิจการพิเศษ หรือฝ่ายสนับสนุน ดำเนินการเกี่ยวกับงาน ด้านสวัสดิการ การสื่อสาร การพัสดุ การส่งกำลัง การเงิน และการแพทย์ โดยการจัดโครงสร้างภายในเป็น 5 กองกำกับการ

1.3 กองบังคับการฝึกพิเศษมีหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยการในการฝึกอบรมให้กับข้าราชการตระเวนชายแดนและข้าราชการหน่วยอื่น ๆ ในหลักสูตรพิเศษ นอกเหนือจากที่ กองบัญชาการ ศึกษา กรมตำรวจ รับผิดชอบ เช่น ฝึกการรบพิเศษ ฝึกการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ ส่วนการจัดภายในแบ่งออกเป็น 1 กองกำกับการอำนวยการ ทำหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยการ และ 9 กองกำกับการฝึกพิเศษ ทำหน้าที่เป็นหน่วยฝึก

1.4 กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1-4 ถือเป็นฝ่ายปฏิบัติการ มีหน้าที่กำหนดแผนงาน ควบคุม อำนวยการ และสั่งการให้หน่วยในสังกัดปฏิบัติตามภารกิจ และแผนของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยการจัดโครงสร้างภายในแต่ละกองบังคับการเป็น 1 กองกำกับการอำนวยการ ทำหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยการ และ 4 กองกำกับการหมายเลข ซึ่งเป็นกำลังปฏิบัติการโดยในแต่ละกองกำกับการหมายเลข มี 7 กองร้อยตชด. เป็นหน่วยหลักในการดำเนินงาน และมี 4 หมวดตำรวจตระเวนชายแดน เป็นกำลังหลักในการปฏิบัติในพื้นที่รับผิดชอบของกองร้อย ตชด. 4-7

1.5 กองกำกับการสนับสนุนทางอากาศตำรวจตระเวนชายแดน หรือตำรวจพลร่ม เป็นกองกำกับการขึ้นตรงต่อ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน มีหน้าที่ สนับสนุนภารกิจทั่วไปของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และกรมตำรวจ

สำหรับหน่วยงานในระดับ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนหมายเลขนั้นมีกองร้อยกิจการพิเศษ (กองร้อย 2) รับผิดชอบงานเสริมสร้างคุณภาพ การศึกษาของชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม ปฏิบัติการทางจิตวิทยาพัฒนาเสริมสร้างความมั่นคง สงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยมีหมวดครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นหน่วยดำเนินงานด้านให้การศึกษาเล่าเรียนแก่เด็ก และเยาวชนในพื้นที่ห่างไกลคมนาคม และถิ่นทุรกันดาร ซึ่งหน่วยราชการอื่นเข้าถึงได้ยากลำบาก หาข่าวการเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้ามและปฏิบัติงานด้านมวลชนสัมพันธ์ ซึ่งมีที่ตั้งที่เดียวกับกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนหมายเลข ข้าราชการตำรวจประจำหมวดครูส่วนหนึ่งจะได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่เป็นครูประจำโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในพื้นที่ของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนหมายเลข ที่รับผิดชอบ (กองวิชาการ กรมตำรวจ. 2532 : 384) ในเรื่องของสายการบังคับบัญชา โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนอยู่ในความรับผิดชอบของหมวดครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน มีการบังคับบัญชาโดยตรงของกองร้อยกิจการพิเศษ (กองร้อย 2) กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนหมายเลข แต่เนื่องจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่อยู่ในความรับผิดชอบของหมวดครู และมีที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากหมวดครูกองร้อยกิจการพิเศษมาก กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนจึงได้มอบหมายให้

กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดน(กองร้อย 4-7) ที่ปฏิบัติการสนามในพื้นที่เป็นหน่วยกำกับดูแลและสนับสนุนงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนอีกส่วนหนึ่ง

2. ด้านบุคลากร

2.1 ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นข้าราชการพลเรือนตำรวจชั้นสัญญาบัตร-พลตำรวจ สังกัดหมวดครูกองร้อยกิจการพิเศษ (กองร้อย 2) ของแต่ละกองกำกับการหมายเลข จำนวน 16 กองกำกับการ ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 1,256 คน ประจำอยู่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 179 โรงเรียนทั่วประเทศ ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วแต่ละโรงเรียนจะมีครูที่รับผิดชอบ จำนวน 5-6 คน และต้องรับผิดชอบนักเรียนที่มีอยู่ทั้งหมด จำนวน 20,904 คน โดยเฉลี่ยแล้วครูแต่ละคนต้องรับผิดชอบนักเรียน 19 คน

2.2 พื้นฐานการศึกษาของครู มีความรู้ชั้นต่ำระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป และผ่านการอบรมจากสถานศึกษากรมตำรวจเพื่อเป็นตำรวจอาชีพ นอกจากนั้นไม่มีเจ้าหน้าที่ด้านธุรการ ตลอดจนนักการภารโรงที่จะมาช่วยเหลืองานของครู โดยครูจะต้องทำหน้าที่เองทั้งหมด

รายละเอียดแสดงจำนวนครู และวุฒิครู ปรากฏตามตารางดังต่อไปนี้
(กองกำกับการ 5 กองบังคับการอำนวยการ. 2538 : 1-2)

ตาราง 1 จำนวนครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิ	มัธยมศึกษา			อนุปริญญา	ปริญญาตรี				
	ม.3	ม.6	รวม		ค.บ.	น.บ.	ศศ.บ.	กศ.บ.	รวม
ตำแหน่ง									
ครูใหญ่	68	62	130	90	35	4	8	7	54
ครู	324	415	739	145	66	5	15	12	98
รวม	392	477	869	235	101	9	23	19	152

3. ด้านงบประมาณ

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน มีภารกิจหน้าที่ในการพัฒนาส่งเสริมด้านการศึกษาแก่เด็กชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม เสริมสร้างชีวิต ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งภารกิจในการดำเนินงาน ดังกล่าว อยู่ภายใต้แผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคง ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

การดำเนินการของงบประมาณของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ดำเนินการเช่นเดียวกับการจัดทำแผนตำรวจตระเวนชายแดน เริ่มต้นจากกองร้อยกิจการพิเศษรวบรวมข้อเสนองบประมาณจากหมวดครูและโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนแต่ละแห่งว่ามีความต้องการงบประมาณสนับสนุนงาน โรงเรียนด้านใดบ้าง จำนวนเท่าใด และเป็นเงินเท่าใด เพื่อเสนอไปยังกองกำกับการหมายเลข ที่ปกครองบังคับบัญชา ฝ่ายอำนวยการของกองกำกับการหมายเลข ที่รับผิดชอบงานกิจการพลเรือน พิจารณาความเหมาะสมและเสนอผ่านฝ่ายอำนวยการที่รับผิดชอบงานงบประมาณ เพื่อวางแผนจัดสรรงบประมาณในระดับกองกำกับการหมายเลข จากนั้นจึงเสนอค่าของงบประมาณไปยังกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในภาพรวมอีกครั้งหนึ่ง (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน. 2535:2) จากนั้นเสนอไปยังกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย สำนักงบประมาณและคณะรัฐมนตรี พิจารณออนุมัตินำเข้าสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้รัฐสภาพอนุมัติเป็นพระราชบัญญัติต่อไป

4. ด้านสถานที่

สถานที่ตั้งของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ได้ถูกกำหนดไว้อย่างกว้างๆ ตามประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 57 บทที่ 43 เรื่อง การจัดตั้งโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม ได้กำหนดความมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงเรียนไว้ว่า เพื่อให้เยาวชนชาวเขาเผ่าต่าง ๆ และเยาวชนที่อยู่ถิ่นทุรกันดารห่างไกลคมนาคม ได้รับการศึกษาตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2478 นอกจากนั้น ได้กำหนดสถานที่ปลูกสร้างโรงเรียนจะต้องห่างจากโรงเรียนประจำบาลเกินกว่า 3 กิโลเมตร และต้องมีสิ่งกีดขวาง เช่น แม่น้ำ ภูเขา ป่า หรือพื้นที่ซึ่งเด็กไม่สามารถไปโรงเรียนได้ หรือไปด้วยลำบากไม่ปลอดภัย นอกจากนั้นงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียน หรือบ้านพักครูทางราชการ ไม่มีงบประมาณสนับสนุนแต่อย่างใดแต่กำหนดให้ใช้เงินจากเงินพระราชทานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือเงินที่มีผู้บริจาคสร้างโรงเรียนโดยเสด็จพระราชกุศล เงินที่บริษัทห้างร้าน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ องค์การเอกชนหรือประชาชนบริจาคให้แล้วนำมาสร้างอาคารเรียน (กองวิชาการกรมตำรวจ. 2531 : 1749-1750)

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จึงไม่มีความพร้อมในด้านสถานที่ในการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะมีก็เพียงแต่ห้องเรียน อาคารเอนกประสงค์ ห้องน้ำครูและนักเรียน บ้านพักครูชั่วคราว และสนามเด็กเล่นเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่มีอาคารเรียนมีความมั่นคงแข็งแรง ก่อสร้างตามแบบที่ถูกต้องของสถาปนิก และวิศวกร โดยมีงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ พร้อมด้วยครุภัณฑ์ประจำห้องเรียนที่สมบูรณ์ ตามแบบอาคารที่กำหนดไว้หลายแบบ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ จำนวนนักเรียนและอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับแบบอาคารเรียน และบัญชีราคาค่าก่อสร้างอาคารเรียนประกอบ และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ

ของกองนโยบายและแผนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้กำหนด

เมื่อพิจารณาจากข้อจำกัดในการจัดตั้ง และการดำเนินงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ดังกล่าวข้างต้น สถานที่ตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จึงอยู่ในพื้นที่ทุรกันดารไกลการคมนาคมและพื้นที่ตามแนวชายแดน ที่มีปัญหาด้านความมั่นคงอาคารเรียนไม่สามารถก่อสร้างได้ตามแบบแปลนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ เนื่องจากไม่ได้รับงบประมาณ การก่อสร้างอาคารเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จึงไม่มั่นคงแข็งแรง และมีสภาพไม่เหมาะสมกับการเรียนการสอน ต้องใช้ระยะเวลานานในการพัฒนาอาคารสถานที่ นอกจากนั้นยังประสบกับปัญหาสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียน ตัวอย่างเช่น โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านปากลา ตั้งอยู่ที่หมู่ 5 ตำบลนาโพธิ์กลาง อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในความรับผิดชอบของ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 22 ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2505 ด้วยความร่วมมือร่วมใจของราษฎรภายในหมู่บ้าน เพื่อให้กุลบุตร กุลธิดา มีโอกาสได้รับการศึกษาอ่านออกเขียนภาษาไทยได้ เพราะบ้านปากลาไม่มีโรงเรียน อยู่ห่างไกลจากหมู่บ้านอื่น การคมนาคมลำบากไม่มีถนนเข้าสู่หมู่บ้านต้องเดินผ่าน ภูเขา ลำธาร หรือเดินทางด้วยทางเรือในลำน้ำโขงช่วงฤดูฝนจะเป็นช่วงเป็นอันตรายต่อ การเดินเรือ หมู่บ้านจึงอยู่ในสภาพถูกตัดขาดจากโลกภายนอก ราษฎรเคยขอความช่วยเหลือจาก สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี แต่ไม่สามารถดำเนินการได้เพราะเป็นพื้นที่อันตรายจากภายนอกประเทศ ต่อมาคณะกรรมการหมู่บ้านปากลา จึงได้ขอความร่วมมือจากกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน เขต 3 (กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 22 อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ปัจจุบัน) ยินดีที่จะสร้างโรงเรียนให้แต่ต้องอยู่ในความรับผิดชอบของ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน เขต 3 ระยะหนึ่งก่อน

ต่อมา นายเกิน นาแพง ราษฎรบ้านปากลาได้บริจาคที่ดิน 3 ไร่ เพื่อปลูกสร้างอาคารเรียนภายในหมู่บ้าน และราษฎรร่วมกันก่อสร้างอาคารชั่วคราว 1 หลัง แล้วเปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2505 มีนักเรียน 30 คน แยกเป็นนักเรียนชาย 19 คน นักเรียนหญิง 11 คน โดยมีสิบตำรวจโทสุภาพ จันทรวิจิตร และพลตำรวจ กุ่ย สังข์ทอง จากกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต 3 ทำหน้าที่สอน และเมื่อปี พ.ศ. 2514 กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต 3 ได้รับงบประมาณสนับสนุนสร้างอาคารเรียนตามแบบแปลนของกระทรวงศึกษาธิการพร้อมบ้านพักครู (วิทยาลัยครูอุบลราชธานี กรมการฝึกหัดครู. 2536 : 2)

5. ด้านวัสดุอุปกรณ์

การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน มีปัญหาแต่ทางราชการไม่สนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียน กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และหน่วยงานที่อยู่ในสังกัดจำเป็นจะต้องขอรับการ

สนับสนุนจากพ่อค้าประชาชนที่เห็นความสำคัญของเด็กยากจน ที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร และไร้การศึกษา ตลอดจนองค์กรเอกชนต่าง ๆ และเงินพระราชทานจาก สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทำให้การก่อสร้างตัวอาคารเรียนไม่สมบูรณ์และเหมาะสมตามแบบอาคารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ การปรับปรุงอาคารเรียนจำเป็นจะต้องพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยอาศัยเงินบริจาคดังกล่าว ส่วนทางราชการจะสนับสนุนได้เฉพาะซ่อมแซมอาคาร ซึ่งมีจำนวนเงินไม่แน่นอนเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่มีงบประมาณของทางราชการสนับสนุนแล้วนับว่าน้อยกว่ามาก โรงเรียนเหล่านี้จะมีอาคารเรียนที่มั่นคงถาวรโดยมีส่วนประกอบของโรงเรียนดังนี้

- 1) ห้องเรียนพร้อมอุปกรณ์เพียงพอกับจำนวนนักเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้นักเรียน และมีแสงสว่างเพียงพอ
- 2) ห้องอาจารย์ใหญ่และห้องธุรการ มีครุภัณฑ์ครบถ้วน
- 3) ห้องโสตทัศนศึกษา มีอุปกรณ์เทปโทรทัศน์ ชุดการสอนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปมวยไทยและดนตรีไทย และสื่อประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน 5 กลุ่มประสบการณ์
- 4) ห้องสมุด มีงบประมาณจัดซื้อหนังสือต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอนในห้องสมุด
- 5) ห้องประชุม มีอุปกรณ์ไฟฟ้า แสงเสียง และที่นั่งพร้อม
- 6) ห้องน้ำครูและนักเรียน
- 7) อาคารเอนกประสงค์
- 8) บ้านพักครู
- 9) สนามเด็กเล่น พร้อมอุปกรณ์การเล่น
- 10) สนามกีฬาพร้อมอุปกรณ์การฝึกพลศึกษา

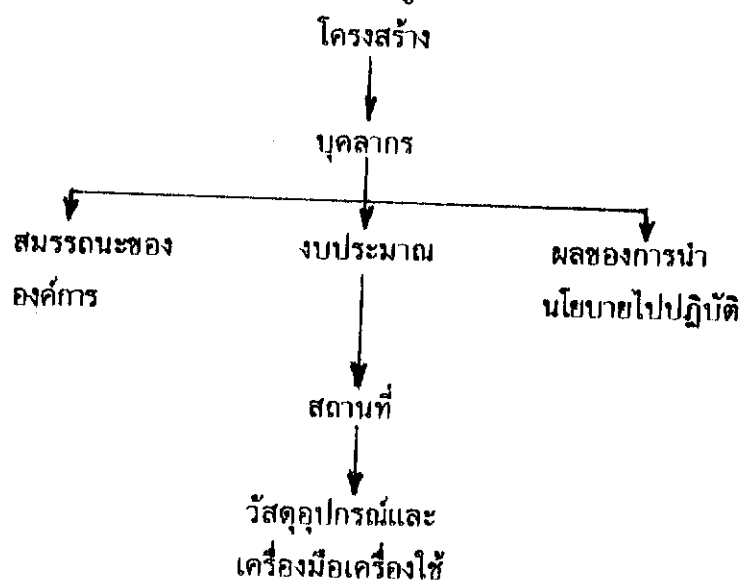
การใช้แบบเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ให้แบบการเรียนและคู่มือการสอนตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาชาติได้ทำการประเมินผล พบว่า การใช้แบบเรียนสำเร็จรูป ทำให้นักเรียนสนุกกับการเรียน นักเรียนสามารถเรียนได้จากวิธีการศึกษาด้วยตนเองตามขั้นตอนที่กำหนดและข้อเสนอแนะในแบบเรียน ช่วยให้อุทิศเวลาในการเตรียมการสอน และช่วยแก้ปัญหาโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นเรียนได้ระดับหนึ่ง ซึ่งจากการติดตามโดยประเมินผลการดำเนินงาน พบว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ เป็นผลให้นักเรียนได้รับแบบเรียนไม่ครบทุกคน เช่น นักเรียน ป.3-ป.6 ยังต้องใช้แบบเรียน 2 คนต่อ 1 ชุด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 : 67-68)

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีทางการนํานโยบายไปปฏิบัติ

ในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนหรือนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น มีทฤษฎีแนวความคิดตลอดจนตัวแบบต่าง ๆ มากมาย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยสิ่งแวดล้อม และมุมมองของนักทฤษฎีแต่ละท่าน ในที่นี้จะเสนอดังแบบที่นำมาใช้สำหรับการวิเคราะห์ปัญหาในเอกสารวิจัยฉบับนี้ 1 ตัวแบบด้วยกัน

ตัวแบบทางการจัดการ (MANAGEMENT MODEL) เป็นเรื่องของการนำตัวแบบทางการจัดการ (MANAGEMENT MODEL) ทำการศึกษาปัญหาของการนํานโยบายมาปฏิบัติ ตัวแบบนี้ให้ความสนใจไปที่สมรรถนะขององค์การ เพราะเชื่อว่าความสำเร็จของการนํานโยบายไปปฏิบัติ ย่อมขึ้นอยู่กับองค์การที่รับผิดชอบในการนํานโยบายไปปฏิบัติว่ามีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการเพียงใดในลักษณะนี้ โครงการจึงจะประสบความสำเร็จได้และจำเป็นที่จะต้องอาศัยโครงสร้างขององค์การที่เหมาะสม บุคลากรที่อยู่ในองค์การจะต้องมีความรู้ ความสามารถ ทั้งทางด้านการบริหารและเทคนิคอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ องค์การยังจะต้องมีการวางแผนเตรียมการหรือมีความพร้อมเป็นอย่างดี ทั้งทางด้าน วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และงบประมาณ ตัวแบบนี้จึงเป็นความพยายามที่จะศึกษาหาทางแก้ไขอุปสรรคของการปฏิบัติตามแผนที่เกิดขึ้นในอดีตเช่น การขาดเงินทุน การขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ความล่าช้าในการสรรหาบุคลากร ความล่าช้าในการจัดตั้งระบบงานฝ่ายอำนวยการต่าง ๆ เป็นต้น ดังแผนภูมิ 2

แผนภูมิ 3 การศึกษาการนํานโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบทางการจัดการ

คุณค่าของตัวแบบการจัดการนี้ สามารถพิจารณาได้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาทั้งของประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ กรณีประเทศไทยสามารถพิจารณาได้จากการปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหารของกรมตำรวจในอดีต ตัวอย่างนี้แม้จะไม่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพัฒนาโดยตรงก็ตาม แต่ก็ เป็นผลเกี่ยวกับความล้มเหลวในการนำนโยบายมาปฏิบัติที่น่าสนใจยิ่ง กล่าวคือ เมื่อปี 2519 กรมตำรวจได้เสนอโครงการขอปรับปรุงส่วนราชการของกรมตำรวจไปยังรัฐบาล ภายใต้เหตุผลความจำเป็นที่อ้างว่า เพื่อให้การดำเนินงานของกรมตำรวจมีประสิทธิภาพ และสามารถสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในแง่ต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น เช่น การจัดตั้งกองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ เพื่อทำหน้าที่ตรวจตราป้องกันอาชญากรรมก่อนเกิดเหตุ การขอแยกกองบัญชาการตำรวจภูธรเป็น 4 กองบัญชาการ เพื่อควบคุม และอำนวยความสะดวกปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในแต่ละภาคขอจัดตั้งหน่วยงานฝ่ายอำนวยการขึ้นในกองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลางและในกองบัญชาการตำรวจภูธร 1-4 ที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ ต่อมารัฐบาลโดยคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในขณะนั้นได้อนุมัติให้มีการจัดตั้งหน่วยงานดังกล่าวขึ้น ซึ่งรวมแล้วเป็นจำนวนถึงกว่า 71 หน่วยงาน จากการอนุมัติดังกล่าวปรากฏว่า ได้ส่งผลให้กรมตำรวจประสบปัญหาในแง่ของ การจัดวางระบบบริหาร ด้านบุคลากร และความพร้อมที่จะปฏิบัติงานให้สมกับเจตนารมณ์ที่ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ อย่างมหาศาลโดยไม่คาดคิด ทั้งนี้เพราะกรมตำรวจไม่มีแผนงานของการกำหนดโครงการปฏิบัติในส่วนของการวางแผนกำลังพล การเตรียมการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนสถานที่มารองรับไว้แต่อย่างใด ผลของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้กรมตำรวจต้องอยู่ในภาวะที่ชะงักงัน ต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าภายในเพียงเพื่อให้หน่วยงานที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นใหม่มีสถานที่แน่นอนสำหรับใช้เป็นที่ตั้งในการปฏิบัติงาน และมีตัวบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่ง ในหน่วยงานนี้บ้างเท่านั้น (วรเดช จันทศร.2527 : 535-554)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วานิช กุลมา (2525:103-107) ได้ทำการวิจัยเรื่อง 'การปรับปรุงโครงสร้างกองตรวจคนเข้าเมือง' พบว่า มีหน่วยราชการมากมายที่ได้ทำการแบ่งส่วนราชการของหน่วยมาเป็นเวลา 20-30 ปี ทั้ง ๆ ที่สังคมได้พัฒนาไปข้างหน้าอยู่ตลอดเวลา แต่องค์การรัฐหาได้พัฒนาตามไปไม่ ซึ่งตามปกติองค์การรัฐแต่ละแห่งควรจะมีการปรับปรุงส่วนราชการทุก ๆ 10 ปี ตามวิวัฒนาการของสังคม ตามปริมาณงานที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงการปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยราชการให้ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อม เช่น ภารกิจหน้าที่เปลี่ยนไปและเพิ่มขึ้นหรือปริมาณงานเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงานแล้วยังมีอีกหลายสิ่งหลายประการที่จะต้องนำมาพิจารณา เช่น เทคโนโลยีสมัยใหม่ การพัฒนาปรับปรุงตัวบุคคล เทคนิคการจัดการสมัยใหม่

ความเข้าใจองค์การอุปถัมภ์ และความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ การมีโครงสร้างที่ดีเพียงอย่างเดียว ยังหาเป็นการเพียงพอไม่

กาญจนะ จันทรางกูร (2526 : 1) ได้ทำการวิจัยเรื่อง 'การประถมศึกษากับความมั่นคงของชาติ' ผลการวิจัยพบว่า ในการจัดการศึกษาของชาติ ภาคบังคับหรือการประถมศึกษาเป็นการศึกษาในระดับที่สำคัญที่สุด การศึกษาในขั้นนี้มุ่งให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานสามารถอ่านออกเขียนได้ สามารถที่จะประกอบอาชีพที่สมกับวัย และความสามารถของตนได้ นอกจากนั้นยังมุ่งที่จะให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย โดยของประเทศ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้วางแนวนโยบายในการจัดการประถมศึกษาให้มีความมั่นคงต่อชาติไว้ 3 ประการ ได้แก่

1. จะให้การประถมศึกษาเป็นเป้าหมายหลอมเยาวชน และประชาชนให้มีอุดมการณ์และความเชื่อมั่นในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
2. จะจัดการประถมศึกษาให้เยาวชน และประชาชนรู้เล่ห์เหลี่ยมของ ผู้ที่จะมาชักจูงให้หลงผิด
3. จะสร้างคุณสมบัติของเยาวชนและประชาชน ให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศและความมั่นคงของชาติ

แนวนโยบายดังกล่าวข้างต้น เป็นส่วนหนึ่งของแนวความคิดในการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2503 และได้มีการปรับปรุงแผนเรื่อยมา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2527:91-92) ได้ทำการวิจัยเรื่อง 'นโยบายและการจัดการศึกษาสำหรับชาวเขาในประเทศไทย' พบว่า งานด้านการจัดการศึกษาและการจัดตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสำหรับชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม นั้น มิได้เป็นงานโดยตรงของหน่วยงานนี้ และเมื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องระหว่างแนวนโยบายที่ได้จากผู้บริหารและผู้ปฏิบัติกับนโยบายในการจัดการศึกษาชาวเขาของหน่วยงานแล้ว พบว่า มีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ เป็นการผูกมิตรเพื่อรักษาความมั่นคงตามชายแดน ให้ชาวเขาที่อยู่ห่างไกลหรือบริเวณชายแดน ที่ซึ่งยังไม่มีโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการดำเนินการอยู่ได้รับการศึกษา รู้หนังสือไทย ชนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย รู้สึกนึกว่าเป็นคนไทย ส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนให้แก่ชาวเขา เน้นการพัฒนาอาชีพ และความเป็นอยู่ ติดตามข่าวสาร การดำเนินงานของฝ่ายตรงข้ามจากชาวเขา เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยตามชายแดน ซึ่งเป็นงานหลักของตำรวจตระเวนชายแดน ปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการดำเนินงาน พอสรุปได้ว่า บุคลากรเป็นส่วนสำคัญที่สุด คือ ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพราะต้องมีความรับผิดชอบ และเสี่ยงต่ออันตรายรอบด้าน ในประเด็นการสอนให้ชาวเขาได้เรียนรู้ภาษาไทย นั้น ก็บรรลุตามจุดมุ่งหมาย แต่ทั้งนี้งานหลักของตำรวจตระเวนชายแดนมุ่งด้านการหาข่าว ตลอดจนรักษา

ความมั่นคงตามชายแดนเป็นเบื้องต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ถ้าจะให้สอดคล้องระหว่างการดำเนินงานกับนโยบายที่กำหนดไว้ไปกันได้ด้วยดี ทางผู้รับผิดชอบโดยตรงคงต้องให้ความช่วยเหลือในรูปแบบที่เป็นระเบียบกฎเกณฑ์ให้ชัดเจนมากขึ้นกว่าเดิม

ดิเรก พงษ์ภมร (2531:51-60) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "บทบาทของโรงเรียนชาวเขา และประชาชนไทสกลนาคม ต่อการพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ" ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนชาวเขามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และพบปัญหาสำคัญของ การดำเนินการของโรงเรียนชาวเขา 3 ประการ ได้แก่ ความไม่เหมาะสม ของหลักสูตรการเรียนการสอนกับวิถีการดำเนินชีวิตของชาวเขา องค์กรเยาวชนในโรงเรียนไม่เข้มแข็งและฐานะของครูในบางโรงเรียนยังไม่เหมาะสมกับการกิจที่ได้รับมอบหมาย ผลการศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ต้องปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประถมศึกษาในโรงเรียนชาวเขา ให้เกิดประโยชน์โดยตรงกับวิถีการดำเนินชีวิตของชาวเขาอย่างแท้จริง สนับสนุนองค์กรเยาวชนในโรงเรียนให้เข้มแข็ง มีอุดมการณ์ สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงฐานะของครูให้เหมาะสมกับการกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการต่อไป

ผดุง อารยะวิญญู. สุนทร โคตรบรรเทาและมลิวลย์ ธรรมแสง (2528:75) ได้ศึกษาปัญหาในการบริหารงานพัฒนาชนบทของรัฐบาล วัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและการยอมรับของประชาชนในโครงการพัฒนาชนบทของรัฐบาล ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมนั้น ประชาชนมีส่วนในการทำงานและกิจกรรมพัฒนามากที่สุด รองลงไปเป็นส่วนร่วมในการวางแผนการบำรุงรักษาและการบริจาคสมทบทุนตามลำดับ มูลเหตุของการมีส่วนร่วมประชาชนส่วนมากเข้าร่วมโครงการพัฒนาเพราะได้รับการชักจูงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับหมู่บ้านนอกจากนี้ยัง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จในการพัฒนาชนบทระดับหมู่บ้าน ได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้นำท้องถิ่น ลักษณะการเป็นผู้นำท้องถิ่น ความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับ จังหวัด อำเภอ ความสนใจของผู้นำท้องถิ่นและประชาชนในการพัฒนาชนบท โครงการพัฒนาชนบทที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและประชาชนยอมรับความเป็นผู้นำในท้องถิ่น

บราวน์ (Brown.1953:591) ได้ศึกษาถึงการเข้าร่วมในกิจกรรมขององค์การในชนบทพบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมอย่างเข้มข้นมักจะมีฐานะแตกต่างกันออกไป และมีโนภาพสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมของเขา ประเพณีรอบตัวหรือแนวความคิดที่เราถูกคาดหวังให้เข้าร่วมกิจกรรมบางอย่าง บุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูง (การศึกษา อาชีพ รายได้) จะเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเข้มข้นมากกว่าคนที่มิมีสถานภาพทางสังคมต่ำ

บีล (Beal.1956:249) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า

ตัวแปรที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในงานทุกอย่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติสูงจะเป็นตัวแปรที่เปลี่ยนแปลงได้ เช่น ความพอใจ ความเข้าใจในหลักการ คือ ถ้าเข้าใจเรื่องที่ผู้แนะนำโดยละเอียดถูกต้องแล้วก็มักจะให้ความร่วมมือ เพราะมองเห็นคุณค่าของงาน แต่ถ้าไม่เข้าใจหลักการแล้วจะไม่ร่วมมือหรือร่วมมือก็เพียงเล็กน้อย

คอฟแมน (Kanchanachitra.1976:42;citing Kaufman.n.d.) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบท พบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดครอบครัว อาชีพ รายได้ และระยะเวลาการอยู่ในชุมชนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับของการมีส่วนร่วม

และสิงห์ (Kanchanachitra.1976:42;citing singh.n.d.) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางสังคมไว้ว่ามีปัจจัยถึง 32 ตัว ที่มีส่วนกำหนดระดับของการมีส่วนร่วมทางสังคม ปัจจัยดังกล่าวประกอบด้วย อายุ เพศ สุขภาพ ระยะเวลาการอยู่ในชุมชน ระยะห่างของการตั้งบ้านเรือน ขนาดของครอบครัว มาตรฐานทางสังคมของประชาชน ระดับการศึกษา ระดับความเป็นอยู่ การครอบครองที่ดิน ปัจจัยทางเศรษฐกิจ เชื้อชาติและสัญชาติ พื้นฐานทางศาสนา ความสนใจ ความเฉลียวฉลาดการอบรมทางพฤติกรรม ทักษะคติ ช่างสารและการติดต่อ ค่านิยมทางสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความเชื่อและการแสดงออกทางพฤติกรรม ความพึงพอใจ การแสดงตัวประสบการณ์ หลักยึดถือประจำใจ การเป็นผู้นำ และการตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายของการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั่วประเทศ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 1-4 ในปีงบประมาณ 2538 มีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั้งสิ้น 179 โรงเรียน มีบุคลากรของโรงเรียน 1,256 คน แยกเป็นครูใหญ่ 179 คน และครู 1,077 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณจากสูตรของยามานะ (Yamane, 1967:886-887) ตั้งระดับความคลาดเคลื่อนที่ .05 จะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 316 คน
2. กำหนดอัตราส่วนของกลุ่มตัวอย่างออกตามภาคภูมิศาสตร์จะได้กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1-4 ดังแสดงในตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 2 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ภาค	จำนวนประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ครูใหญ่	ครู	รวม	ครูใหญ่	ครู	รวม
บก.ตชด.ภาค 1	44	295	339	11	74	85
บก.ตชด.ภาค 2	34	219	253	9	55	64
บก.ตชด.ภาค 3	57	259	316	14	65	79
บก.ตชด.ภาค 4	44	304	348	11	77	88
รวม	179	1,077	1,256	45	271	316

3. ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มอย่างง่ายให้ได้จำนวนครูใหญ่และครู ในแต่ละกองบังคับการภาคตามมที่ต้องการจะได้ครูใหญ่ 45 คน และครู 271 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 316 คน คิดเป็นร้อยละ 25.15 ของจำนวนประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตามแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) เอกสารโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แผนตำรวจตระเวนชายแดนแม่บท ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2535-2539) แผนมหาดไทย แม่บทฉบับที่ 5 (พ.ศ.2535-2539) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ (วรเดช จันทรศร. 2527 : 535-554) นอกจากนี้ยังศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. เขียนคำถามสำหรับปัญหาแต่ละด้าน จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับร่าง แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบดูความชัดเจนถูกต้องและความเหมาะสม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข จัดทำเป็นฉบับร่าง ครั้งที่ 2

3. นำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในพื้นที่กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1 จำนวน 15 คน และกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 2 จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

4. นำแบบสอบถามที่ทดลองให้แล้วมาตรวจสอบหาความเชื่อมั่น พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนเหมาะสม

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ช่วงคะแนน แบ่งคำถามออกเป็น 5 ด้าน มีข้อคำถาม 49 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิดเพื่อให้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการ โดยประสานงานกับผู้บังคับกองร้อยกิจการพิเศษ (กองร้อย 2) ของแต่ละกองกำกับการซึ่งมี จำนวน 16 กองกำกับการ ที่ดูแลครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง แล้วผู้วิจัยติดตามขอรับแบบสอบถามหลังจากกลุ่มตัวอย่างได้ตอบแล้วได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 250 ชุด คิดเป็นร้อยละ 79.11

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้วจะดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

1. แบบสอบถาม ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบเป็นข้อคำถามชนิดเลือกตอบ ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่แล้วคำนวณค่าร้อยละ

2. แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1) คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน

2) ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม เมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระ โดยใช้ t -test หรือ F -test แล้วแต่กรณี

3. แบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ทำการวิเคราะห์โดยการจำแนกเนื้อหาของคำตอบ แล้วทำการแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ
- ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม
- ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 : ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูใหญ่ และครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1-4 จำนวน 250 คน ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้นำเสนอในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลส่วนตัว

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	250	100.00
ยศในทางราชการ		
นายตำรวจสัญญาบัตร(ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป)	74	29.60
ชั้นประทวน(นายดาบตำรวจและนายสิบตำรวจ)	156	62.40
พลตำรวจ	19	7.60
ไม่ตอบ	1	0.40
ตำแหน่งในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน		
ครูใหญ่	85	34.00
ครู	162	64.80
อื่น ๆ (ไม่ระบุและไม่ตอบ)	3	1.20

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
พื้นที่ปฏิบัติการ		
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1	41	16.40
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 2	71	28.40
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3	111	44.40
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 4	27	10.80

จากตาราง 3 มีผู้ตอบแบบสอบถาม 250 คน ผู้ตอบส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 62.40 มีชั้นยศประทวน คือ นายดาบตำรวจถึงนายสิบตำรวจ รองลงมาร้อยละ 29.60 เป็นนายตำรวจสัญญาบัตร คือ มียศร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ที่เหลือร้อยละ 7.60 เป็นพลตำรวจ และมี 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.40 ที่ไม่ระบุชั้นยศ

สำหรับตำแหน่งในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนผู้ตอบส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 64.80 มีตำแหน่งเป็นครู รองลงมาร้อยละ 34.00 เป็นตำแหน่งครูใหญ่และมี 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.20 ไม่ตอบคำถามข้อนี้

ในด้านพื้นที่ปฏิบัติการ ผู้ตอบส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 44.40 ปฏิบัติงานในพื้นที่กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3 รองลงมาร้อยละ 28.40 เป็นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 2 ที่เหลือร้อยละ 16.40 เป็นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1 และร้อยละ 10.80 เป็นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 4

ตอนที่ 2 : ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ใน บทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) แบ่งออกเป็น 5 ด้าน รวมทั้งสิ้น 49 ข้อคำถาม

ค่าสถิติที่น่าเสนอในตอนนี้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคำถามเป็น รายข้อ รายด้าน และค่าเฉลี่ยรวมทุก ด้าน

การกำหนดความหมายของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ได้แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.00 - 2.33 หมายถึง มีปัญหาน้อย

2.34 - 3.66 หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง

3.67 - 5.00 หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก

เพื่อให้การนำเสนอมีความชัดเจนยิ่งขึ้นผู้วิจัยจึงได้จัดแสดงเป็นแผนภูมิประกอบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในแต่ละข้อคำถาม เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน ดังแสดงในตาราง 4 ต่อไปนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำแผนงานพัฒนา
 ชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ปัญหาในการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อ เสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D	ระดับปัญหา		
			น้อย 1.00	ปาน กลาง 2.33	มาก 3.66
1 ด้านโครงสร้างของการบริหาร	3.20	.42			
1) ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ	3.71	.77			
2) ความชัดเจนของภาระงานที่ได้รับมอบหมาย	3.20	.59			
3) การบังคับบัญชาและการสั่งการ	3.27	.63			
4) การยอมรับจากผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน	3.08	.70			
5) ผู้บังคับบัญชาให้การส่งเสริมในความคิดริเริ่ม	3.03	.65			
6) การเอาใจใส่ดูแลด้านสวัสดิการ	2.98	.83			
7) การได้รับพิจารณาความดีความชอบ	2.66	.80			
8) การสนับสนุนจากประชาชนในโครงการต่างๆ	3.37	.91			
9) การสนับสนุนจากหน่วยราชการต่างๆ	3.16	.79			
10) ความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่	3.55	.82			
2 ด้านบุคลากร	3.12	.43			
11) ความรู้พื้นฐานการศึกษาในวิชาชีพครู	2.91	.59			
12) ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนต้องทำ หน้าที่ครูและหน้าที่ของตำรวจไปพร้อมกัน การปฏิบัติงานมีปัญหา	3.34	.65			
13) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในด้านการสอนมีความ เหมาะสม	3.13	.59			
14) อัตรากำลังใจพลของครูผู้สอนได้สัดส่วนกับ จำนวนนักเรียน	2.83	.76			
15) ประสิทธิภาพและความชำนาญในการทำ หน้าที่ครู	3.15	.65			

ตาราง 4 (ต่อ)

ปัญหาในการนำแผนงานพัฒนาเพื่อ เสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D	ระดับปัญหา		
			1.00 น้อย	2.33 กลาง	3.66 มาก
16) ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ครู	3.04	.87			
17) ความรู้สึกเหงาว่าเหว่เพราะอยู่ห่างไกลครอบครัว	3.40	1.09			
18) รายได้เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่าย	2.93	.64			
19) รู้สึกพอใจในการปฏิบัติงานตามนโยบาย	3.26	.95			
20) การประสานงานระหว่างหน่วยงาน	3.20	.85			
3 ด้านงบประมาณ	2.83	.54			
21) งบประมาณที่ได้รับจัดสรรเหมาะสมกับการ ดำเนินงานโรงเรียน	2.82	.85			
22) ขั้นตอนการเสนอของบประมาณมีความคล่องตัว	2.58	.82			
23) การสนับสนุนจากหน่วยงานระดับสูง	3.05	.84			
24) การสนับสนุนจากภาคเอกชนและประชาชน	3.02	.93			
25) การจัดสรรงบประมาณด้านยานพาหนะ	2.52	.83			
26) งบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์	2.76	.82			
27) อัตราเบี้ยเลี้ยงที่ได้รับเหมาะสมในการปฏิบัติงาน	2.94	.65			
28) ความคล่องตัวในการเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยงและ สวัสดิการ	2.82	.75			
29) ค่าใช้จ่ายในการรับรองผู้มาดูงานโรงเรียน	2.75	1.04			
30) ค่าใช้จ่ายดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน เหมาะสมกับนักเรียน	3.05	.75			
4 ด้านสถานที่	3.02	.53			
31) อาคารเรียนมีเพียงพอกับความต้องการ	2.96	.83			
32) ความเหมาะสมด้านอาคารสถานที่สำหรับ การเรียนการสอน	2.96	.77			

ตาราง 4 (ต่อ)

ปัญหาในการนำแผนงานพัฒนาฯ มาเพื่อ เสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D	ระดับปัญหา		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
			1.00	2.33	3.66
33) สถานที่ตั้งโรงเรียนมีความปลอดภัย	3.37	.92		*	
34) ความพร้อมด้านที่พักอาศัยของครู	2.91	.86		*	
35) พื้นที่จัดกิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน เหมาะสมกับนักเรียน	3.06	.74		*	
36) ห้องสมุดเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	2.94	.85		*	
37) สถานที่ออกกำลังกาย	3.02	.88		*	
38) สถานที่ตั้งโรงเรียนเหมาะสมกับการเดินทาง ของนักเรียน	3.03	.84		*	
39) การจัดเกี่ยวกับสาธารณูปโภคในโรงเรียน	2.92	.72		*	
5 ด้านวัสดุอุปกรณ์	2.76	.66		(*)	
40) การสนับสนุนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์จาก ภาครัฐบาล	2.88	.79		*	
41) การสนับสนุนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์จาก ภาคเอกชน	2.84	.95		*	
42) อุปกรณ์โต๊ะ เก้าอี้ เหมาะสมกับนักเรียน	2.71	.90		*	
43) วัสดุอุปกรณ์มีเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	2.81	.88		*	
44) การเอาใจใส่ของครูในการบำรุงรักษา วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ใน การเรียนการสอน	2.91	.73		*	
45) หนังสือและตำราเรียนที่ใช้เหมาะสมกับ การเรียนการสอน	2.72	1.03		*	
46) วัสดุอุปกรณ์ที่ให้คุณภาพเหมาะสมกับ การเรียนการสอน	2.79	.84		*	

ตาราง 4 (ต่อ)

ปัญหาในการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D	ระดับปัญหา		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
			1.00	2.33	3.66
47) การเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์มีความคล่องตัว	2.69	.89		*	
48) วัสดุและอุปกรณ์ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการ	2.60	.93		*	
49) การขอรับสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์	2.62	.93		*	
รวมทุกด้าน	2.99	.42		(*)	

จากตาราง 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นโดยรวม

ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.99$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยของทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และจัดเรียงลำดับจากที่มีปัญหามากไปน้อย ได้ดังนี้

- 1) ด้านโครงสร้างของการบริหาร ($\bar{X}=3.20$)
- 2) ด้านบุคลากร ($\bar{X}=3.12$)
- 3) ด้านสถานที่ ($\bar{X}=3.02$)
- 4) ด้านงบประมาณ ($\bar{X}=2.83$)
- 5) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X}=2.76$)

2. ความคิดเห็นเป็นรายข้อ

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น เป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามส่วนใหญ่ คือ 48 ข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.34-3.66$) มีเพียงข้อเดียว คือ "ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ" มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=3.71$)

เมื่อพิจารณาจัดเรียงลำดับข้อที่มีระดับปัญหาสูงสุด 10 อันดับแรก มีดังนี้

- 1) ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ ($\bar{X}=3.71$)
- 2) ความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ ($\bar{X}=3.55$)

- 3) ความรู้สึกเหงาว่าเหงาเพราะอยู่ห่างไกลครอบครัว ($\bar{X}=3.40$)
- 4) การสนับสนุนจากประชาชนในโครงการต่าง ๆ และสถานที่ตั้งโรงเรียนมีความปลอดภัย ($\bar{X}=3.37$)
- 5) ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนต้องทำหน้าที่ครู และหน้าที่ของตำรวจไปพร้อมกับกับการปฏิบัติงานมีปัญหา ($\bar{X}=3.34$)
- 6) การบังคับบัญชาและการสั่งการ ($\bar{X}=3.27$)
- 7) ความรู้สึกพอใจในการปฏิบัติงานตามนโยบาย ($\bar{X}=3.26$)
- 8) การประสานงานระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X}=3.20$)
- 9) ประสิทธิภาพและความชำนาญในการทำหน้าที่ครู ($\bar{X}=3.15$)
- 10) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในด้านการสอนมีความเหมาะสม ($\bar{X}=3.13$)

สำหรับข้อที่มีระดับปัญหาน้อยที่สุด 10 อันดับ ได้แก่

- 1) การจัดสรรงบประมาณด้านยานพาหนะ ($\bar{X}=2.52$)
- 2) ขั้นตอนการเสนอของบประมาณมีความคล่องตัว ($\bar{X}=2.58$)
- 3) วัสดุอุปกรณ์ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการ ($\bar{X}=2.60$)
- 4) การขอสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X}=2.62$)
- 5) การเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์มีความคล่องตัว ($\bar{X}=2.69$)
- 6) อุปกรณ์โต๊ะเก้าอี้เหมาะสมกับนักเรียน ($\bar{X}=2.71$)
- 7) หนังสือและตำราเรียนที่ใช้เหมาะสมกับการเรียนการสอน ($\bar{X}=2.72$)
- 8) ค่าใช้จ่ายในการรับรองผู้มาดูงานโรงเรียน ($\bar{X}=2.75$)
- 9) งบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X}=2.76$)
- 10) วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้คุณภาพเหมาะสมกับการเรียนการสอน ($\bar{X}=2.79$)

ตอนที่ 3 : เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม

ในตอนนี้เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบท เพื่อเสริมความมั่นคงชายแดนไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยเปรียบเทียบตามตัวแปรต้น ตามลำดับดังต่อไปนี้

3.1 ชั้นยศ

3.2 ตำแหน่ง

3.3 พื้นที่ปฏิบัติการ

ในการเปรียบเทียบตามตัวแปรข้างต้น ได้ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านและค่าเฉลี่ยรวม 5 ด้าน ด้วยการคำนวณค่าสถิติ t -test และ F -test แล้วแต่กรณี ผลการเปรียบเทียบมีดังต่อไปนี้

3.1 การเปรียบเทียบตามชั้นยศ

จากจำนวนครูใหญ่ และครู ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 250 คน เมื่อจำแนกตามระดับชั้นยศ โดยแบ่งชั้นยศเป็น 3 กลุ่ม จะได้กลุ่มชั้นสัญญาบัตร 74 คน กลุ่มชั้นประทวน 156 คน และกลุ่มชั้นพลตำรวจ 19 คน (มีไม่ตอบ 1 คน ไม่นำมาคำนวณในที่นี้) ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นได้ทำการทดสอบด้วย F -test ดังผลใน ตาราง 5-7 ต่อไปนี้

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานความคิดเห็นของครูใหญ่และครู เกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงานพัฒนา
 ชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ จำแนกตามชั้นยศ

ด้าน/ชั้นยศ	N	$\bar{X}$	S.D
1 ด้านโครงสร้างของการบริหาร			
สัญญาบัตร	74	32.64	4.00
ประทวน	156	31.98	4.30
พลตำรวจ	19	29.58	2.69
2 ด้านบุคลากร			
สัญญาบัตร	74	31.14	3.66
ประทวน	156	31.43	4.75
พลตำรวจ	19	29.37	1.61
3 ด้านงบประมาณ			
สัญญาบัตร	74	28.31	4.87
ประทวน	156	28.28	5.89
พลตำรวจ	19	28.63	2.67
4 ด้านสถานที่			
สัญญาบัตร	74	26.76	4.69
ประทวน	156	27.34	5.11
พลตำรวจ	19	27.16	2.29
5 ด้านวัสดุอุปกรณ์			
สัญญาบัตร	74	27.14	6.26
ประทวน	156	27.58	6.93
พลตำรวจ	19	29.79	3.79
รวมทุกด้าน			
สัญญาบัตร	74	146.07	15.92
ประทวน	156	146.61	23.71
พลตำรวจ	19	144.53	5.28

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของครูใหญ่และครู ที่มีระดับชั้นยศต่างกัน

ด้าน/แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1 ด้านโครงสร้างของการบริหาร				*
ระหว่างกลุ่ม	2	141.26	70.63	4.17
ภายในกลุ่ม	246	4164.72	16.93	
รวม	248	4305.98		
2 ด้านบุคลากร				
ระหว่างกลุ่ม	2	72.21	36.10	1.97
ภายในกลุ่ม	246	4519.29	18.37	
รวม	248	4591.50		
3 ด้านงบประมาณ				
ระหว่างกลุ่ม	2	17.06	8.53	.37
ภายในกลุ่ม	246	5743.14	23.35	
รวม	248	5760.20		
4 ด้านสถานที่				
ระหว่างกลุ่ม	2	17.06	8.53	.37
ภายในกลุ่ม	246	5743.14	23.35	
รวม	248	5760.20		
5 ด้านวัสดุอุปกรณ์				
ระหว่างกลุ่ม	2	107.03	53.52	1.24
ภายในกลุ่ม	246	10555.72	42.91	
รวม	248	10662.76		
รวมทุกด้าน				
ระหว่างกลุ่ม	2	78.63	39.32	.09
ภายในกลุ่ม	246	106122.55	431.39	
รวม	2488	106201.18		

* มีระดับนัยสำคัญที่ .05

ผลการทดสอบใน ตาราง 6 พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเพียงด้านเดียว คือ ด้านโครงสร้างของการบริหาร ส่วนด้านต่าง ๆ อีก 4 ด้าน และรวมทุกด้าน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในตาราง 7 จึงได้นำความคิดเห็น ด้านโครงสร้างของการบริหารไปทำการทดสอบเป็นรายคู่ ต่อไป

ตาราง 7 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ด้านโครงสร้างของการบริหาร เป็นรายคู่ เมื่อแบ่งตามชั้นยศ

	ชั้นยศ	ผลสำรวจ	ประทวน	สัญญาณ
ชั้นยศ	$\bar{X}$	29.58	31.98	32.64
ผลสำรวจ	29.58	-	2.40	3.06
ประทวน	31.98		-	0.66
สัญญาณ	32.64			-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการทดสอบเป็นรายคู่ใน ตาราง 7 พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียงกรณีเดียว คือ ระหว่าง กลุ่มชั้นสัญญาณ กับ กลุ่มผลสำรวจ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสามารถสรุปได้ว่า กลุ่มชั้นสัญญาณเห็นว่าการนำแผนไปปฏิบัติ มีปัญหาในระดับที่มากกว่าความคิดเห็นของกลุ่มผลสำรวจ

3.2 เปรียบเทียบตามตำแหน่ง

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ตามตำแหน่งที่รับผิดชอบในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จะได้กลุ่มที่ทำหน้าที่เป็นครูใหญ่ 85 คน และครู 162 คน การเปรียบเทียบความคิดเห็นใช้การทดสอบด้วย t-test ดังผลในตาราง 8 ต่อไปนี้

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ระหว่างครูใหญ่ และครู

ด้าน/ตำแหน่ง	n	$\bar{X}$	S.D	t
1 ด้านโครงสร้างของการบริหาร				
ครูใหญ่	85	32.47	4.00	1.29
ครู	162	31.77	4.26	
2 ด้านบุคลากร				
ครูใหญ่	85	31.41	3.64	.58
ครู	162	31.10	4.63	
3 ด้านงบประมาณ				
ครูใหญ่	85	28.41	4.60	.12
ครู	162	28.33	5.81	
4 ด้านสถานที่				
ครูใหญ่	85	26.84	4.50	-.90
ครู	162	27.40	4.95	
5 ด้านวัสดุอุปกรณ์				
ครูใหญ่	85	27.35	6.13	-.51
ครู	162	27.79	6.79	
รวมทุกด้าน				
ครูใหญ่	85	146.48	15.35	.04
ครู	162	146.38	23.03	

ผลการทดสอบใน ตาราง 8 ไม่พบ ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน

3.3 เปรียบเทียบความพึงพอใจที่ปฏิบัติกร

เมื่อจำแนกตามพื้นที่ปฏิบัติการ โดยแบ่งพื้นที่ปฏิบัติการออกตามเขตรับผิดชอบของ กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตปฏิบัติการของ กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 1 จำนวน 41 คน ภาค 2 จำนวน 71 คน ภาค 3 จำนวน 111 คน และภาค 4 จำนวน 25 คน (มีกลุ่มตัวอย่าง 2 คน ไม่ได้ตอบคำถามข้อนี้ จึงไม่นำมาคำนวณ) ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นครั้งนี้ได้ทำการทดสอบด้วย P-test ดังผลในตาราง 9 และ 10 ต่อไปนี้

ตาราง 9 ค่าสถิติพื้นฐานความคิดเห็นของครูใหญ่ และครูเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงานพัฒนา ชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ จำแนกตามพื้นที่ปฏิบัติการ

ด้าน/พื้นที่ปฏิบัติการ	N	$\bar{X}$	S.D
1 ด้านโครงสร้างของการบริหาร			
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1	41	32.80	3.84
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 2	71	30.37	3.47
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3	111	32.69	4.53
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 4	25	32.60	3.69
2 ด้านบุคลากร			
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1	41	32.34	3.91
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 2	71	31.50	3.30
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3	111	30.54	5.04
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 4	25	31.60	3.46
3 ด้านงบประมาณ			
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1	41	28.71	3.18
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 2	71	28.59	2.83
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3	111	28.33	7.17
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 4	25	27.00	4.86

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้าน/พื้นที่ปฏิบัติการ	N	$\bar{X}$	S.D
4 ด้านสถานที่			
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1	41	27.24	4.47
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 2	71	27.79	2.68
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3	111	26.99	6.13
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 4	25	26.08	3.23
5 ด้านวัสดุอุปกรณ์			
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1	41	27.83	4.35
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 2	71	27.27	4.66
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3	111	28.18	8.31
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 4	25	25.28	5.46
รวมทุกด้าน			
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1	41	148.93	15.26
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 2	71	145.52	9.13
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3	111	146.74	28.02
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 4	25	142.56	12.40

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็น
เกี่ยวกับการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ เมื่อพิจารณาตามพื้นที่
ปฏิบัติการ

ด้าน/แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1 ด้านโครงสร้างของการบริหาร				*
ระหว่างกลุ่ม	3	278.17	92.72	5.63
ภายในกลุ่ม	244	4018.50	16.47	
รวม	247	4296.67		
2 ด้านบุคลากร				
ระหว่างกลุ่ม	3	112.27	37.42	2.05
ภายในกลุ่ม	244	4450.53	18.24	
รวม	247	4562.80		
3 ด้านงบประมาณ				
ระหว่างกลุ่ม	3	54.91	18.30	.62
ภายในกลุ่ม	244	7188.31	29.46	
รวม	247	7243.22		
4 ด้านสถานที่				
ระหว่างกลุ่ม	3	60.66	20.22	.87
ภายในกลุ่ม	244	5682.22	23.29	
รวม	247	5742.89		
5 ด้านวัสดุอุปกรณ์				
ระหว่างกลุ่ม	3	181.68	60.56	1.04
ภายในกลุ่ม	244	10587.16	43.39	
รวม	247	10768.83		
รวมทุกด้าน				
ระหว่างกลุ่ม	3	696.80	232.27	.54
ภายในกลุ่ม	244	105200.08	431.15	
รวม	247	105896.89		

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการทดสอบใน ตาราง 10 พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพียงด้านเดียว คือ ด้านโครงสร้างของการบริหาร ส่วนด้านอื่น ๆ อีก 4 ด้าน และรวมทุกด้าน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับด้านที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ได้นำไปทดสอบเป็นรายคู่ต่อไป ดังตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ด้านโครงสร้างของการบริหาร เป็นรายคู่ เมื่อแบ่งตามพื้นที่ปฏิบัติการ

พื้นที่ปฏิบัติการ		ภาค 2	ภาค 4	ภาค 3	ภาค 1
พื้นที่ปฏิบัติการ	$\bar{X}$	30.27	32.60	32.69	32.80
ภาค 2	30.37	-	2.23	2.32	2.43
ภาค 4	32.60		-	0.09	0.20
ภาค 3	32.69			-	0.11
ภาค 1	32.80				-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการทดสอบใน ตาราง 11 พบความแตกต่าง 2 คู่ คือ ผู้อยู่ในพื้นที่ปฏิบัติการ ภาค 1 และภาค 3 มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาด้านโครงสร้างของการบริหาร สูงกว่าในเขตปฏิบัติการ ภาค 2 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 : ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ข้อมูลส่วนนี้ ได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด จากข้อมูลดังกล่าว สามารถจำแนกความคิดเห็นได้เป็น 2 เรื่อง คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค ในการดำเนินงาน กับความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ในการนำเสนอจึงได้แยกเสนอเป็น 2 ตอนย่อย คือ

4.1 ความคิดเห็นของครูใหญ่ และครูเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ

4.2 ข้อเสนอแนะของครูใหญ่ และครูต่อการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ

4.1 ความคิดเห็นของครูใหญ่และครูเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สามารถแยกได้เป็น 13 ประเด็น ดังเสนอในตาราง 12 ต่อไปนี้

ตาราง 12 ความคิดเห็นของครูใหญ่และครูเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	ร้อยละ
1	ขาดสื่อการสอนที่ทันสมัย	32	14.95
2	ขาดคู่มือการสอน	30	14.02
3	ครูขาดการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้	25	11.68
4	การมอบหมายบังคับบัญชาไม่ชัดเจน	22	10.28
5	ครูขาดความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการเรียนการสอน	19	8.88
6	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการดูแล และการประสานอย่างต่อเนื่อง	18	8.41
7	การสนับสนุนตำราเรียนล่าช้า	15	7.01
8	ผู้บังคับบัญชาขาดความสนใจดูแล	13	6.07
9	การสนับสนุนงบประมาณในการซ่อมแซม หรือจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ไม่คล่องตัว	11	5.14
10	สถานที่ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	10	4.67
11	ฝ่ายอำนวยการกองบัญชาการขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของโรงเรียน	8	3.74
12	ยานพาหนะที่ได้รับจัดสรรไม่พร้อมใช้ปฏิบัติงาน	6	2.80
13	งบประมาณในการรับรองผู้มาดูงานโรงเรียนมีน้อย	5	2.34
	รวมจำนวนคำตอบทั้งหมด	214	100.00

จากตาราง 12 ความคิดเห็นของครูใหญ่ และครูเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ มี 13 ประเด็น เรียงตามลำดับความถี่ในการตอบจากมากไปน้อย ดังนี้

- 1) ขาดสื่อการสอนที่ทันสมัย ความถี่ 32 คิดเป็นร้อยละ 14.95
- 2) ขาดคู่มือการสอน ความถี่ 30 คิดเป็นร้อยละ 14.02

- 3) ครูขาดการอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความถี่ 25 คิดเป็นร้อยละ 11.68
- 4) การมอบหมายบังคับบัญชาไม่ชัดเจน ความถี่ 22 คิดเป็นร้อยละ 10.28
- 5) ครูขาดความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการเรียนการสอน ความถี่ 19 คิดเป็นร้อยละ 8.88
- 6) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการดูแล และประสานงานอย่างต่อเนื่อง ความถี่ 18 คิดเป็นร้อยละ 8.41
- 7) การสนับสนุนตำราเรียนล่าช้า ความถี่ 15 คิดเป็นร้อยละ 7.01
- 8) ผู้บังคับบัญชาขาดความสนใจดูแล ความถี่ 13 คิดเป็นร้อยละ 6.07
- 9) การสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ และการซ่อมแซมไม่คล่องตัว ความถี่ 11 คิดเป็นร้อยละ 5.14
- 10) สถานที่ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ความถี่ 10 คิดเป็นร้อยละ 4.67
- 11) ฝ่ายอำนวยการกองบัญชาการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานโรงเรียน ความถี่ 8 คิดเป็นร้อยละ 3.74
- 12) ยานพาหนะที่ได้รับจัดสรรไม่พร้อมใช้ปฏิบัติงาน ความถี่ 6 คิดเป็นร้อยละ 2.80
- 13) งบประมาณในการรับรองผู้มาดูงานโรงเรียนไม่เพียงพอ ความถี่ 5 คิดเป็นร้อยละ 2.34

4.2 ข้อเสนอแนะของครูใหญ่และครู

ข้อเสนอแนะของครูใหญ่และครูเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ แยกได้ 13 ประเด็น ดังตาราง 13 ต่อไปนี้

ตาราง 13 ข้อเสนอแนะของครูใหญ่และครูต่อการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ

ข้อ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรมีการจัดหาสื่อการสอนที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน	32	14.95
2	ควรจัดหาคู่มือการสอนให้กับครูผู้สอนตามจำนวนครู	30	14.02
3	ควรมีการส่งครูผู้สอนเข้ารับการศึกษอบรมหรือเปิดอบรมเอง โดยเชิญ อาจารย์ภายนอก เช่น วิทยากรสอนวิชาเฉพาะ การจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก	25	11.68
4	ควรมีการมอบหมายการบังคับบัญชาให้ชัดเจนว่าใครเป็นใคร ผู้มีอำนาจในการสั่งการและกำกับดูแล	22	10.28
5	ควรมีการจัดให้ครูได้ไปดูงานตามโรงเรียนหรือสถานที่สำคัญ อย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง	19	8.88
6	ควรมีการประสานกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง อย่างต่อเนื่อง หรือเชิญผู้มีอำนาจของหน่วยงานนั้น ๆ มาดูงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้าง	18	8.41
7	ควรมีการกำหนดช่วงระยะเวลาการจัดสั่งให้สอดคล้องกับช่วงระยะเวลาการเปิดเรียน	15	7.01
8	ผู้กำกับกับการหมายเลข และผู้บังคับการภาค ควรเข้าไปตรวจเยี่ยมเพื่อรับทราบปัญหาบ้าง อย่างน้อย 1-2 เดือนต่อครั้ง	13	6.07
9	ควรมีการตั้งงบประมาณสำหรับโรงเรียนเป็นค่าซ่อมแซมและจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์โดยให้ครูใหญ่มีอำนาจในการดำเนินการได้	11	5.14
10	ควรมีการปรึกษาหารือในการจัดสถานที่ให้เพียงพอ โดยเชิญผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการเข้ามาร่วมพิจารณาเสนอแนะ	10	4.67
11	ควรให้ฝ่ายอำนวยการของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงานโรงเรียน ได้มีโอกาสไปศึกษาดูการปฏิบัติงานของครูบ้าง เพื่อทราบการปฏิบัติ	8	3.74

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
12	ควรจัดยานพาหนะที่มีสภาพดีและจัดงบประมาณ การซ่อมบำรุงให้ด้วย	6	2.80
13	ควรมีงบประมาณในการรับรองผู้มาดูงานโรงเรียนด้วย	5	2.34
	รวมจำนวนข้อเสนอแนะทั้งหมด	214	100.00

จากตาราง 13 ข้อเสนอแนะของครูใหญ่และครู มี 13 ประเด็น เรียงลำดับตามความถี่ ดังนี้

- 1) ควรมีการจัดหาสื่อการสอนที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน ความถี่ 32 คิดเป็นร้อยละ 14.95
- 2) ควรจัดหาคู่มือการสอนให้กับครูผู้สอนตามจำนวนครู ความถี่ 30 คิดเป็นร้อยละ 14.02
- 3) ควรมีการส่งครูผู้สอนเข้ารับการศึกษอบรมหรือเปิดอบรมเอง โดยเชิญอาจารย์ภายนอกเช่น วิธีการสอน วิชาเฉพาะและการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก ความถี่ 25 คิดเป็นร้อยละ 11.68
- 4) ควรมีการมอบหมายการบังคับบัญชาให้ชัดเจนว่าใครเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งการและกำกับดูแล ความถี่ 22 คิดเป็นร้อยละ 10.28
- 5) ควรมีการจัดให้ครูได้ไปดูงานตามโรงเรียนหรือสถานที่สำคัญอย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง ความถี่ 19 คิดเป็นร้อยละ 8.88
- 6) ควรมีการประสานหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องหรือเชิญผู้มีอำนาจของหน่วยงานนั้นๆ มาดูงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้าง ความถี่ 18 คิดเป็นร้อยละ 8.41
- 7) ควรมีการกำหนดช่วงระยะเวลาการจัดส่งให้สอดคล้องกับช่วงระยะเวลาการเปิดเรียน ความถี่ 15 คิดเป็นร้อยละ 7.01
- 8) ผู้กำกับฯหมายเลข และผู้บังคับการภาคควรเข้าไปตรวจเยี่ยมเพื่อรับทราบปัญหาบ้างอย่างน้อย 1-2 เดือนต่อครั้ง ความถี่ 13 คิดเป็นร้อยละ 6.07
- 9) ควรมีการตั้งงบประมาณสำหรับโรงเรียนเป็นค่าซ่อมแซม และจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ไว้ด้วย โดยให้ครูใหญ่มีอำนาจในการดำเนินการได้ ความถี่ 11 คิดเป็นร้อยละ 5.14
- 10) ควรมีการปรึกษาหารือในการจัดสถานที่ให้เพียงพอ โดยเชิญผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการเข้ามาร่วมพิจารณาเสนอแนะ ความถี่ 10 คิดเป็นร้อยละ 4.67

11) ควรให้ฝ่ายอำนวยการของกองบัญชาการที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงานโรงเรียนได้มีโอกาสไปศึกษาดูการปฏิบัติงานของครูบ้างเพื่อทราบการปฏิบัติ ความถี่ 8 คิดเป็นร้อยละ 3.74

12) ควรมีงบประมาณ ในการรับรองผู้มาดูงานโรงเรียนด้วย ความถี่ 5 คิดเป็นร้อยละ 2.37

13) ควรจัดยานพาหนะที่มีสภาพดีและจัดงบประมาณการซ่อมบำรุงให้ด้วย ความถี่ 6 คิดเป็นร้อยละ 2.84

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จากผลการศึกษาทำให้ทราบ ปัญหาข้อมูล และปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั่วประเทศ เพื่อนำไปประกอบการปรับแผนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และยังทราบแนวคิดในการแก้ปัญหา ข้อเสนอแนะของผู้ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน การปฏิบัติงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ได้ดำเนินการตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยท่านมีพระราชประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพของประชาชนในถิ่นทุรกันดารไกลคมนาคม

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับพระราชทาน โครงการต่าง ๆ มาเพื่อดำเนินการ ดังนั้นการจัดตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ก็เพื่อการปฏิบัติงานตามโครงการที่ได้รับพระราชทานมาและยังงานหนึ่งที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้นำมากำหนดไว้ในแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคง และดำเนินงานควบคู่ไปกับ แผนสาขาการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ชายแดน

สำหรับการดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จะมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือตลอดจนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานภาคเอกชน ประชาชนในพื้นที่ และครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้ได้ทราบถึงปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ ในการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ และเป็นการนำปัญหาข้อขัดข้องเหล่านั้นมาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ตลอดจนนำไปสู่การปรับแผนให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาปัญหาที่เกี่ยวกับการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนไปปฏิบัติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและหน้าที่ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
2. เพื่อเปรียบเทียบการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ระหว่างครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่มีชั้นยศ ตำแหน่ง และพื้นที่ปฏิบัติการ ต่างกัน
3. เพื่อประมวลความคิดเห็นจากครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะต่อการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป้าหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั่วประเทศ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1-4 ในปีงบประมาณ 2538 มีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั้งสิ้น 179 โรงเรียน มีบุคลากรของโรงเรียน 1,256 คน แยกเป็นครูใหญ่ 179 คน และครู 1,077 คน

กลุ่มตัวอย่าง สุ่มมาจากประชากรข้างต้น จำนวน 316 คน คิดเป็นร้อยละ 25.15 ของประชากร

2. เนื้อหาของการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ปัญหาในการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

1) ด้านโครงสร้างของการบริหาร ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดองค์การและอำนาจหน้าที่ในการบริหารงาน ให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2) ด้านบุคลากร ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวกับการเลือกสรรบุคคลเข้าทำงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การขาดแคลนครูที่มี ความรู้ ความสามารถในการสอน ปัญหาอัตราค่าจ้างของครูที่ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน ตลอดจนปัญหาการขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเนื่องจากขาดการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจัง โอกาสในความก้าวหน้าในหน้าที่การงานในการเลื่อนตำแหน่ง และการดูแลรักษาความปลอดภัยในขณะปฏิบัติงาน

3) ด้านงบประมาณ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการขาดเงินงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน การได้รับงบประมาณน้อยไม่เพียงพอรวมทั้งปัญหาการขาดเงินทุนหมุนเวียนจากภาครัฐบาลและเอกชนมาสนับสนุน

4) ด้านสถานที่ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สถานที่และพื้นที่ในการจัดการเรียนการสอน เช่น อาคารเอนกประสงค์ ห้องเรียน ห้องพักครู ห้องน้ำ บ้านพักครู และสนามเด็กเล่น ตลอดจนปัญหาสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน

5) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนมีอยู่อย่างจำกัดและไม่เพียงพอต่อความต้องการ

3. ตัวแปรสำหรับการศึกษาค้นคว้า

1) ตัวแปรอิสระที่นำมาวิเคราะห์ในครั้งนี้ 3 ตัวแปร ได้แก่ ชั้นยศ ตำแหน่ง และพื้นที่ปฏิบัติการ

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงานพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยจะพิจารณาองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างของการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่ และด้านวัสดุอุปกรณ์

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยแบ่งลักษณะแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน

1) เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

2) เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

3) เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

ผู้วิจัยดำเนินการโดยประสานงานกับผู้บังคับกองร้อยกิจการพิเศษ (กองร้อย 2) แต่ละกองกำกับการ จำนวน 16 กองกำกับการ ที่ดูแลครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง แล้วติดตามขอรับแบบสอบถามหลังจากกลุ่มตัวอย่างได้ตอบแล้วได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 250 ชุด คิดเป็นร้อยละ 79.11

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงเป็นความถี่ คำนวณค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยการทดสอบแบบ t-test และ F-test

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ความคิดเห็นโดยรวม

ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยของทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และ จัดเรียงลำดับจากที่มีปัญหามากไปน้อยได้ดังนี้

1) ด้านโครงสร้างของการบริหาร	($\bar{X} = 3.20$)
2) ด้านบุคลากร	($\bar{X} = 3.12$)
3) ด้านสถานที่	($\bar{X} = 3.02$)
4) ด้านงบประมาณ	($\bar{X} = 2.83$)
5) ด้านวัสดุอุปกรณ์	($\bar{X} = 2.76$)

2. ความคิดเห็นเป็นรายข้อ

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามส่วนใหญ่ คือ 48 ข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.34-3.67$) เพียงข้อเดียว คือ ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$)

เมื่อพิจารณาจัดเรียงลำดับข้อที่มีปัญหาสูงสุด 10 อันดับแรก มีดังนี้

- 1) ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ ($\bar{X}=3.71$)
 - 2) ความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ ($\bar{X}=3.55$)
 - 3) ความรู้สึกเหงาว่าเหวเพราะอยู่ห่างไกลครอบครัว ($\bar{X}=3.40$)
 - 4) การสนับสนุนจากประชาชนในโครงการต่าง ๆ และสถานที่ตั้งโรงเรียนมีความปลอดภัย ($\bar{X}=3.37$)
 - 5) ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนต้องทำหน้าที่ครู และหน้าที่ของตำรวจไปพร้อมกับการปฏิบัติงานมีปัญหา ($\bar{X}=3.34$)
 - 6) การบังคับบัญชาและการสั่งการ ($\bar{X}=3.27$)
 - 7) ความรู้สึกพอใจในการปฏิบัติงานตามนโยบาย ($\bar{X}=3.26$)
 - 8) การประสานงานระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X}=3.20$)
 - 9) ประสิทธิภาพและความชำนาญในการทำหน้าที่ครู ($\bar{X}=3.15$)
 - 10) ครูผู้สอนที่มีความรู้ในด้านการสอนมีความเหมาะสม ($\bar{X}=3.13$)
- สำหรับข้อที่มีระดับปัญหาน้อยที่สุด 10 อันดับ ได้แก่

- 1) การจัดสรรงบประมาณด้านยานพาหนะ ($\bar{X}=2.52$)
- 2) ขั้นตอนการเสนอของบประมาณมีความคล่องตัว ($\bar{X}=2.58$)
- 3) วัสดุอุปกรณ์ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการ ($\bar{X}=2.60$)
- 4) การขอสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X}=2.62$)
- 5) การเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์มีความคล่องตัว ($\bar{X}=2.69$)
- 6) อุปกรณ์โต๊ะเก้าอี้เหมาะสมกับนักเรียน ($\bar{X}=2.71$)
- 7) หนังสือและตำราเรียนที่ใช้เหมาะสมกับการเรียนการสอน ($\bar{X}=2.72$)
- 8) ค่าใช้จ่ายในการรับรองผู้มาดูงานโรงเรียน ($\bar{X}=2.75$)
- 9) งบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X}=2.76$)
- 10) วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้มีคุณภาพเหมาะสมกับการเรียนการสอน ($\bar{X}=2.79$)

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม

3.1 เมื่อพิจารณาตาม ชั้นยศ พบว่า มีความแตกต่างเพียงด้านเดียว คือ ด้านโครงสร้างของการบริหาร ซึ่งกลุ่มชั้นสัญญาบัตรเห็นว่า มีปัญหาในระดับมากกว่าความคิดเห็น

ของกลุ่มพลตำรวจ ส่วนด้านต่าง ๆ อีก 4 ด้าน และรวมทุกด้านไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 เมื่อพิจารณาตาม ตำแหน่ง ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน

3.3 เมื่อพิจารณาตาม พื้นที่ปฏิบัติการ พบความแตกต่างเพียงด้านเดียว คือ ด้านโครงสร้างของการบริหาร คือ ผู้ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ ภาค 1 และภาค 3 มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหา สูงกว่าผู้ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ ภาค 2 ส่วนด้านต่าง ๆ อีก 4 ด้าน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ปัญหาในการปฏิบัติงาน

ปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไป ตามความคิดเห็นของครูใหญ่และครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ได้แก่ ขาดสื่อการสอนที่ทันสมัย, ขาดคู่มือการสอนที่ทันสมัย, ขาดการอบรมเพิ่มพูนความรู้, การมอบหมายบังคับบัญชาไม่ชัดเจน, ขาดความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ด้านการเรียนการสอน, หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการดูแล และประสานงานอย่างต่อเนื่อง, การสนับสนุนตำราเรียนล่าช้า, ผู้บังคับบัญชาขาดความสนใจดูแล, การสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ และการซ่อมแซมไม่คล่องตัว, สถานที่ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน, ฝ่ายอำนวยการกองบัญชาการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานโรงเรียน, ยานพาหนะที่ได้รับจัดสรรไม่พร้อมใช้ปฏิบัติงาน และงบประมาณในการรับรองผู้มาดูงานโรงเรียนไม่เพียงพอ

5. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ตามความคิดเห็นของครูใหญ่และครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน คือ ควรมีการจัดหาสื่อการสอนที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน, ควรจัดหาคู่มือการสอนให้กับครูผู้สอนตามจำนวนครู, ควรมีการส่งครูผู้สอนเข้ารับการศึกษาดูงานหรือเปิดอบรมเอง โดยเชิญอาจารย์ภายนอก เช่น วิทยากรสอนวิชาเฉพาะ และการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก, ควรมีการมอบหมายการบังคับบัญชาให้ชัดเจนว่าใครเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งการและกำกับดูแล, ควรมีการจัดให้ครูได้ไปดูงานตามโรงเรียนหรือสถานที่สำคัญอย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง, ควรมีการประสานหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องหรือเชิญผู้มีอำนาจของหน่วยงานนั้น ๆ มาดูงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้าง, ควรมีการกำหนดช่วงระยะเวลาการจัดส่งให้สอดคล้องกับช่วงระยะเวลาการเปิดภาคเรียน, ผู้กำกับการหมายเลข และผู้บังคับการภาคควรเข้าไปตรวจเยี่ยมเพื่อรับทราบปัญหาบ้างอย่างน้อย 1-2 เดือนต่อครั้ง, ควรมีการตั้งงบประมาณสำหรับโรงเรียนเป็นค่าซ่อมแซม และจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ไว้ด้วย โดยให้ครูใหญ่มีอำนาจในการดำเนินการได้, ควรมีการปรึกษาหารือในการจัดสถานที่ให้เพียงพอ โดยเชิญผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการเข้าร่วมพิจารณาเสนอแนะ, ควรให้ฝ่ายอำนวยการของ

กองบัญชาการที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงาน โรงเรียนได้มีโอกาสไปศึกษาดูการปฏิบัติงานของครู บ้างเพื่อทราบการปฏิบัติ, ควรมีงบประมาณในการรับรองผู้มาดูงานโรงเรียนด้วย และควรจัดยานพาหนะที่มีสภาพดีและจัดงบประมาณการซ่อมบำรุงให้ด้วย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำประเด็นมาอภิปรายตามลำดับ ต่อไปนี้

1. ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมีความคิดเห็นต่อ การนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ในด้านต่าง ๆ รวม 5 ด้าน พบว่า เป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อ 1 ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่มีชั้นยศสูงจะมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานมากกว่าผู้ที่มีชั้นยศต่ำแต่ผู้ที่มีชั้นยศสูงไม่มีอำนาจการบริหารที่แน่นอน เพราะอำนาจการบริหารจะมีผู้บังคับบัญชาหลายคนที่เป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีชั้นยศสูง หรือมีชั้นยศต่ำในโรงเรียนจะปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด เพราะแนวความคิดของผู้ปฏิบัติแต่ละคนอาจมีแนวทางการปฏิบัติที่ไม่เหมือนกัน และผู้ที่ปฏิบัติงานบางคนอาจมี คุณวุฒิ วัยวุฒิ และประสบการณ์ต่างกัน ย่อมมีความคิด ความรับผิดชอบไม่เท่ากัน ประกอบกับหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ได้ให้ความสนใจดูแลอย่างเต็มที่ที่ทำให้ขวัญและกำลังใจอาจจะลดน้อยลง การปฏิบัติงานจึงไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรืออาจจะเกิดจากความเป็นอยู่หรือสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดังที่ วรเดช จันทศร. (2527: 535-554) ได้กล่าวถึง ต้นแบบด้านการจัดการ (Management Model) ซึ่งต้นแบบได้กล่าวถึงสมรรถนะขององค์การ เพราะเชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ย่อมขึ้นอยู่กับองค์การที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติว่ามีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติจนให้สอดคล้องกับความคาดหวังเพียงใดโครงการจึงจะประสบความสำเร็จได้ และจำที่จะต้องอาศัยโครงสร้างขององค์การที่เหมาะสม บุคลากรที่อยู่ในองค์การจะต้องมี ความรู้ ความสามารถ ทั้งทางด้านการบริหาร และเทคนิคอย่างเพียงพอ นอกจากนี้อีกจะต้องมีการวางแผนเตรียมการ หรือมีความพร้อมเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ บราวน์ (Brown, 1953:591) ได้ศึกษาถึงการเข้าร่วมในกิจกรรมขององค์การในชนบท พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมอย่างแท้จริงมักจะมีฐานแตกต่างกันออกไป และมีมโนภาพสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมของเขาประเพณีหรือตัวหรือแนวความคิดที่เราถูกคาดหวังให้เข้าร่วมกิจกรรมบางอย่าง

ส่วนความคิดเห็นต่อ การนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่ทำหน้าที่ครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งมีหน้าที่ภารกิจที่จะต้องปฏิบัติในหน้าที่ของตำรวจตามคุณลักษณะและภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ก็เป็นแนวทางหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาของชาติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ

สังคม การเมือง การปกครอง ดังนั้น การปฏิบัติงานตามแผนในหน้าที่ของครูโรงเรียนตำรวจ
ตระเวนชายแดน จะต้องมีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และต้องมีใจรักงานโรงเรียนจึงจะนำ
ไปสู่การบริหารงาน การเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามแผน ซึ่งในเบื้องต้น
ดิเรก พงษ์ภมร (2531:51-60) ได้กล่าวว่า โรงเรียนชาวเขามิมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนา
ชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติทั้งทาง ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง
สอดคล้องกับที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2527:91-92)
ได้ทำการวิจัยเรื่อง นโยบายและการจัดการศึกษาสำหรับชาวเขาในประเทศไทย พบว่า งานด้าน
การให้การศึกษา และการจัดตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สำหรับชาวเขา และประชาชนไกล
คมนาคม นั้น มิได้เป็นงานโดยตรงของหน่วยงานนี้ และเมื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องระหว่าง
แนวนโยบายที่ได้จากผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ และนโยบาย ในการจัดการศึกษาชาวเขาของหน่วยงาน
แล้ว พบว่า มีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ เป็นการผูกมิตรเพื่อรักษาความมั่นคงตามชายแดน
ให้ชาวเขาที่อยู่ห่างไกลหรือบริเวณชายแดน ที่ซึ่งยังไม่มีโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการดำเนิน
การอยู่ได้รับการศึกษา รู้หนังสือไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย รู้สึกสำนึก
ว่าเป็นคนไทย ส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนให้แก่ชาวเขา และประชาชนไกลคมนาคม โดยเน้น
การพัฒนาอาชีพ และความเป็นอยู่ติดตามข่าวสารการดำเนินงานของฝ่ายตรงข้ามจากชาวเขาและ
ประชาชนในพื้นที่ เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยตามแนวชายแดน ซึ่งเป็นงานหลักของตำรวจ
ตระเวนชายแดน

ส่วนความคิดเห็นต่อ การนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ซึ่งเป็น
ไปตามสมมุติฐาน ข้อที่ 3 ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยมีการแบ่งพื้นที่ของประเทศ ออกเป็น 4 ภาค
โดยแต่ละภาคจะมี ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี และลักษณะภูมิประเทศ ที่แตกต่างกันแต่
การออกแผนได้กำหนดการปฏิบัติไว้เป็นรูปแบบเดียวกัน ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้การปฏิบัติงานไม่
สามารถเป็นไปตามแผน และนโยบาย ที่กำหนด บางพื้นที่สถานที่ตั้งโรงเรียนอยู่ในพื้นที่ลุ่มแหลม
ต่ออันตรายในชีวิตและทรัพย์สิน เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาต่อความมั่นคงตามบริเวณชายแดน
และบุคลากรที่ปฏิบัติงานมิได้เพียงพอหรือไม่มีความรู้เกี่ยวกับ ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี
ท้องถิ่น ดังที่ วานิช กุลมา (2525:103-107) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ‘การปรับปรุงโครงสร้าง
กองตรวจคนเข้าเมือง’ พบว่า มีหน่วยราชการจำนวนมากที่ได้ทำการแบ่งส่วนราชการของหน่วย
มาเป็นเวลา 20-30 ปี ทั้ง ๆ ที่สังคมได้พัฒนาไปข้างหน้าอยู่ตลอดเวลาแต่องค์การรัฐหาได้
พัฒนาตามไปไม่ ซึ่งตามปกติองค์การรัฐแต่ละแห่งควรมีการปรับปรุงส่วนราชการทุก ๆ 10 ปี
ตามวิวัฒนาการของสังคม ตามปริมาณงานที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง การปรับปรุงโครงสร้างของหน่วย
ราชการให้ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อม เช่น การกิจหน้าที่ที่เปลี่ยนไป หรือปริมาณงาน
เพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงานแล้ว ก็ยังมีอีกหลายสิ่งหลายประการ ที่
จะต้องนำมาพิจารณา เช่น เทคโนโลยีสมัยใหม่ การพัฒนาปรับปรุงตัวบุคลากร เทคนิคการจัด

การสมัยใหม่ความเข้าใจองค์การรูปนัย และความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ เพราะการมีโครงสร้างที่ดีเพียงอย่างเดียว ยังหาเป็นการเพียงพอไม่

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูใหญ่และครู การนำแผนงานพัฒนาชนบท เพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ซึ่งสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

1) ด้านโครงสร้างของการบริหาร อาจเนื่องมาจากงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ไม่มีฐานะเป็นส่วนราชการ แต่เป็นงานหนึ่งที่บรรจุอยู่ในแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคง ของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ผู้ทำหน้าที่ครูใหญ่และครู เป็นข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ที่มีหน้าที่ภารกิจกาปฏิบัติตามคุณลักษณะซึ่งได้กำหนดเป็นระเบียบปฏิบัติของตำรวจตระเวนชายแดน คือ สามารถทำการรบได้อย่างทหาร สามารถป้องกันปรามปรามอาชญากรรมที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ และสามารถดำเนินการพัฒนาช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ชายแดนห่างไกลคมนาคม และทุรกันดาร ดังนั้น ความคิดเห็นที่ออกมาทั้งทางด้านผลงานที่ประสบผลสำเร็จ หรือประสบปัญหาจะคล้ายคลึงเพราะมาจากแผนงาน และระเบียบปฏิบัติ เดียวกัน

2) ด้านบุคลากร เนื่องมาจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ได้จัดการศึกษาไว้ในระดับชั้นประถมต้นและผู้ที่ทำหน้าที่สอนส่วนใหญ่เป็นข้าราชการตำรวจมีคุณวุฒิต่ำกว่า ม.3 แต่มีใจรักงานโรงเรียนก็จะนำเอาความรู้เดิมที่ได้ศึกษามาให้ความรู้กับเด็ก ดังนั้นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียน การสอน จะคล้ายคลึงกัน ทำให้ระดับปัญหา ไม่แตกต่างกันมากเกินไป

3) ด้านงบประมาณ เนื่องมาจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนไม่มีงบประมาณจากรัฐในการก่อสร้างอาคารเรียน นอกจากเงินพระราชทาน และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ขอรับการสนับสนุนจากองค์กรเอกชน รวมทั้งประชาชนที่เห็นความสำคัญของการให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารไกลคมนาคม และเมื่อจัดตั้งเป็นโรงเรียนแล้วรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานให้น้อยกว่าความเป็นจริงจึงเป็นปัญหาเรื้อรังมาโดยตลอด ทำให้การปฏิบัติงานจะประสบปัญหาที่ใกล้เคียงกัน

4) ด้านสถานที่ เนื่องจากสถานที่ตั้งโรงเรียนบางแห่งอยู่ในพื้นที่ล่อแหลมต่ออันตรายในชีวิตและทรัพย์สิน พื้นที่ที่มีปัญหาความมั่นคงของชาติ การก่อสร้างอาคารจึงเป็นไปตามสภาพพื้นที่และจำนวนเงินที่ได้รับบริจาค ตลอดจนระเบียบได้กำหนดการสร้างโรงเรียนจะต้องห่างจากโรงเรียนประชาบาลเกินกว่า 3 กิโลเมตร และต้องมีสิ่งกีดขวาง เช่น แม่น้ำ ภูเขา ป่า หรือพื้นที่ซึ่งเด็กไม่สามารถไปโรงเรียนได้ หรือไปด้วยความลำบากไม่ปลอดภัย จึงทำให้จำนวนนักเรียนอาจมีน้อย การขอรับการสนับสนุนจากภาคเอกชน หรือการได้รับการสนับสนุนจากรัฐย่อมน้อยลงไปด้วย

5) ด้านวัสดุอุปกรณ์ เนื่องการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการเรียนการสอนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนไม่มีงบประมาณสนับสนุนในการจัดหาให้ตามต้องการ กอง

ปัญหาการตำรวจตระเวนชายแดน จำเป็นจะต้องขอรับการสนับสนุนจากประชาชนที่เห็นความสำคัญของเด็กยากจนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารและไร้การศึกษา ตลอดจนองค์กรเอกชนต่าง ๆ และเงินพระราชทานจาก สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชมราชชนนี ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่มีงบประมาณของทางราชการสนับสนุนแล้วนับว่าด้อยกว่ามาก ตลอดจนการจัดสื่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

ความสำเร็จของการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนไปปฏิบัติเฉพาะงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่เป็นงานหนึ่งในแผนดังกล่าว ขึ้นอยู่กับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่รับผิดชอบในการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ว่ามีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคาดหวังเพียงใด ซึ่งโครงการที่จะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นที่จะต้องอาศัยโครงสร้างขององค์กรที่เหมาะสม บุคลากรที่อยู่ในองค์กรจะต้องมีความรู้ความสามารถ ทั้งด้านการบริหาร และเทคนิคอย่างเพียงพอ นอกจากนี้้องค์การจะต้องมีการวางแผนเตรียมการหรือมีความพร้อมอย่างดีทั้งทางด้านงบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องใช้ แต่จากการศึกษาปรากฏว่า โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ขาดคุณสมบัติดังกล่าว และมีปัญหาในการปฏิบัติงานมาโดยตลอด นอกเหนือจากการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายและมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานโครงการอื่น ๆ ในแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ทำให้งานโครงการที่เกี่ยวข้องเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานด้วยส่วนหนึ่ง และเป็นปัญหาในการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติโดยส่วนรวม จำเป็นที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุของปัญหา ซึ่งมีข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านโครงสร้างของการบริหาร

1) ควรปรับปรุงโครงสร้างโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเดิม ที่มีครูใหญ่และครูประจำชั้นโดยการวิเคราะห์ภารกิจและปริมาณงานของแต่ละโรงเรียนที่มีปริมาณงานและความรับผิดชอบมากน้อยต่างกัน แล้วนำมากำหนดตำแหน่งครูใหญ่ว่าควรมีคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งอย่างไร และทุกโรงเรียนควรมีครูใหญ่เป็นชั้นสัญญาบัตรกำหนดตำแหน่งครูประจำชั้นเจ้าหน้าที่ทางธุรการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุน และลูกจ้างประจำโรงเรียนให้มีจำนวนเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

2) ควรให้ครูใหญ่มีเอกภาพในการบังคับบัญชา โดยกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กำหนดขั้นตอนในการปกครองบังคับบัญชาการกำกับดูแล และมาตรการ

ในการพิจารณาความดีความชอบประจำปี ดังนี้

(1) ในการกำกับดูแลโดยส่วนรวม ควรให้แต่ละหน่วยจัดมีมาตรการควบคุมความประพฤติหรือการปฏิบัติงานของครูอย่างชัดเจน ได้แก่ การที่แต่ละหน่วยพิจารณาตำรวจที่มีคุณวุฒิเหมาะสมมีความประพฤติดีรวมทั้งมีความตั้งใจอยากไปทำหน้าที่ครู แล้วเลือกบุคคลเหล่านี้ขึ้นบัญชีไว้ เมื่อมีครูโรงเรียนใดเกิดมีความประพฤติไม่เหมาะสมไม่ตั้งใจ ไม่รับผิดชอบในการทำงานหน่วยก็ดำเนินการย้ายครูคนนั้นออกไป แล้วส่งตำรวจที่ขึ้นบัญชีไว้ไปทำหน้าที่แทนทันที

(2) ในรอบ 1 เดือน ผู้กำกับการ รองผู้กำกับการ หัวหน้าแผนก และผู้บังคับกองร้อยกิจการพิเศษ ควรออกตรวจเยี่ยมโรงเรียนในความรับผิดชอบของหน่วยทุกโรงเรียนอย่างน้อย 1 ครั้ง และในการตรวจเยี่ยมแต่ละครั้งไม่ได้หมายความว่าไปเพื่อลงนามในสมุดตรวจเยี่ยมไว้เป็นหลักฐานเท่านั้น หากแต่จะต้องไปเพื่อตรวจสอบติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานหรือแก้ไขปัญหาคูอุปสรรคแก่โรงเรียนนั้น ๆ ด้วย

(3) ผู้บังคับกองร้อย (ปฏิบัติการสนาม) ย่อมเป็นผู้หนึ่งที่ดีกว่ามีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของกองร้อย โดยผู้บังคับกองร้อยก็ต้องเป็นผู้หนึ่งที่ต้องให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและในการพิจารณาความดีความชอบของผู้บังคับกองร้อยต้องพิจารณาผลงานทั่ว ๆ ไป ด้วย มิใช่พิจารณาเฉพาะงานที่กองร้อยสนับสนุนกิจการโรงเรียนในพื้นที่นั้นด้วย

1.2 บุคลากร

1) ควรพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งบุคคลที่จะไปทำหน้าที่ครู ควรพิจารณาจากบุคคลที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาก่อน หากมีไม่เพียงพอจึงจะพิจารณาจากผู้มีคุณวุฒิอื่นตามความเหมาะสม และสมดุลงบประมาณที่รับผิดชอบ

2) ควรส่งเสริมครูตำรวจตระเวนชายแดนให้ได้รับการศึกษาสูงขึ้นโดยประสานกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ใกล้เคียง ให้มีโควตารับครูตำรวจตระเวนชายแดน เข้าเรียนเป็นกรณีพิเศษ

3) ควรมีการจัดโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยขอความร่วมมือจากวิทยาลัยครูในพื้นที่จัดส่งวิทยากรมา ทำ การนิเทศการศึกษาเป็นประจำหรือตามหัวระยะเวลาที่เหมาะสม

4) ควรให้ความปลอดภัยมีการติดต่อสื่อสารและให้ข่าวสาร ตลอดจนให้ความคุ้มครองดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อจะได้มีความมั่นใจในการปฏิบัติงานและสามารถแก้ไขปัญหาสถานการณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ อันจะส่งเสริมให้ครูมีขวัญและกำลังใจดีขึ้น

1.3 งบประมาณ

1) ควรหาวิธีการที่ทำให้รัฐและนักการเมือง ได้มองเห็นและตระหนักถึงความ

สำคัญของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในการให้การศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เด็กและเยาวชนที่เป็นชาวเขา รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกลคมนาคม เพื่อให้สนับสนุนและผลักดันงบประมาณให้เพียงพอต่อการพัฒนากิจการ ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน วิธีการมีทั้งการประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชนต่าง ๆ การติดต่อเป็นการส่วนตัวและวิธีอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2) ในการจัดทำงบประมาณประจำปี ควรที่จะประสานงานกับคณะเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณในระดับกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานงบประมาณ และคณะกรรมการที่รับผิดชอบให้เดินทางไปดูกิจการโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อจะได้ทราบถึงภารกิจการจัด และการดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตลอดจนทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับอาคารเรียนที่ไม่เหมาะสม วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ประกอบการเรียนการสอนในแต่ละโรงเรียนที่มีไม่เพียงพอ พิจารณาปรับปรุงงบประมาณให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ ให้ใกล้เคียงความจำเป็นแต่ละแห่งให้มากที่สุด มิใช่รับเองตาม เช่น ที่ผ่านมา ทั้งนี้เพราะสภาพปัญหาความจำเป็นของแต่ละโรงเรียนย่อมไม่เหมือนกัน บางแห่งงบประมาณการซ่อมแซมต่อเติมโรงเรียนมีความจำเป็นมาก

3) ควรกำหนดมาตรฐานความต้องการที่จำเป็น สำหรับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนแต่ละแห่ง เพื่อจะได้มีความแน่นอนว่าโรงเรียนแต่ละแห่งควรจะมี ความต้องการจำเป็นพื้นฐานอะไรบ้าง ที่จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนสามารถดำเนินการระดับหนึ่ง สำหรับเป็นฐานในการจัดทำค่าของงบประมาณประจำปี เช่น กำหนดมาตรฐานอาคารเรียน บ้านพักครู วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุดหรือที่อ่านหนังสือ ยานพาหนะประจำโรงเรียน งบค่าใช้จ่ายประจำ เครื่องมือสื่อสารและอาวุธประจำกาย เป็นต้น

4) ควรมีการประชาสัมพันธ์ทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ประชาชนทั่วไปทราบถึงบทบาทความสำคัญ ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ให้มากที่สุด เพื่อจะได้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและบริจาคทั้งในเรื่องเงิน และวัสดุสิ่งของให้มากที่สุด อันจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานของโรงเรียน

1.4 สถานที่

1) สถานที่ที่ตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ควรคำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นสำคัญ และควรเลือกสถานที่ที่อยู่ใกล้การคมนาคมที่มีเส้นทางติดต่อไปมาได้ เว้นแต่มีความจำเป็นจริง ๆ ที่ต้องตั้งโรงเรียนอยู่ในที่ที่การคมนาคมเป็นไปด้วยความยากลำบากและเสี่ยงต่ออันตราย ซึ่งกองกำกับการและกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดน (ปฏิบัติการณ์) ในพื้นที่ต้องมีความพร้อมในด้านการข่าวและการจัดส่งกำลังไปคุ้มครองให้ความปลอดภัย ตลอดจนสามารถติดต่อสื่อสารได้ตลอดเวลา

2) เมื่อมีการสร้างโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนแล้ว ควรต้องเร่งรัดให้มีการพัฒนาสร้างเสริมเติมอาคารเรียน และสิ่งก่อสร้างประกอบโรงเรียนให้มีความพร้อมและมีความมั่นคงแข็งแรงเหมาะแก่การเรียนการสอน โดยผู้บังคับบัญชาจะต้องให้การสนับสนุนช่วยเหลืออย่างจริงจัง ทั้งงบประมาณซ่อมแซมตามสายงานปกติและงบประมาณจากคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.) จากจังหวัดในพื้นที่นั้นได้อีกทางหนึ่ง และประชาสัมพันธ์ชักชวนการสนับสนุนจากองค์กรเอกชนและประชาชน ที่เห็นความสำคัญของการให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนผู้ด้อยโอกาสในถิ่นทุรกันดารไกลคมนาคม

1.5 วัสดุอุปกรณ์

1) ควรรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ ที่ยังขาดแคลน โดยจัดทำเป็นบัญชีสิ่งของที่มีอยู่และสิ่งของที่ต้องการ และจัดทำประมาณการสิ่งของที่ต้องการในปีถัดไปพร้อมเหตุผล เพื่อเป็นข้อมูลประกอบคำชี้แจงของงบประมาณสนับสนุนประจำปี โดยจัดลำดับความต้องการวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเป็นอันดับแรก และกำหนดมาตรฐานความต้องการวัสดุอุปกรณ์ เครื่องไม้เครื่องมือ ที่โรงเรียนและนักเรียนควรมีไว้

2) ควรประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยราชการอื่น ๆ องค์กรเอกชน และประชาชน ได้ทราบถึงปัญหาและความต้องการวัสดุอุปกรณ์ สำหรับการเรียนการสอนเด็ก และเยาวชนที่อาศัยอยู่ในถิ่นทุรกันดารไกลคมนาคม ตลอดจนเห็นความสำคัญของการดำเนินงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งมีผลต่อความมั่นคงปลอดภัยของชาติ เพื่อให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและปริมาณงานที่รับผิดชอบ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาในกลุ่มประชากรกลุ่มอื่นอีก เช่น กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน และประชาชนในพื้นที่ เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

2.2 ควรศึกษาความคิดเห็นหน่วยราชการเฉพาะหน่วยที่มีความรับผิดชอบ หรือเกี่ยวข้องกับงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนหรืองานโครงการพระราชดำริ เช่น คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.)

2.3 ควรศึกษากับผู้นำหมู่บ้าน และประชาชนในพื้นที่ และได้มีการเก็บข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผู้นำหมู่บ้าน และประชาชนในพื้นที่โดยตรง ถึงการปฏิบัติงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

2.4 ควรเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยขอความร่วมมือไปยังผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในพื้นที่และผู้กำกับดูแลการปฏิบัติงานของ ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงมหาดไทย. แผนมหาดไทย ฉบับที่ 5 (2535-2539). กรุงเทพมหานคร : บริษัทบพิศการพิมพ์จำกัด, 2534.
- กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กระทรวงมหาดไทย. แผนแม่บท ฉบับที่ 3, 2535-2539. กรุงเทพมหานคร : บริษัทบพิศการพิมพ์จำกัด, 2534.
- _____ . คู่มือการดำเนินงานโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้าน. ในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี, 2524. อัดสำเนา.
- _____ . ประวัติความเป็นมาโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม. กรุงเทพมหานคร : 2531. อัดสำเนา.
- _____ . แผนตำรวจตระเวนชายแดน ประจำปี 2536. ม.ป.ท. 2535. กองกำกับการ 5 กองบังคับการอำนวยการตำรวจตระเวนชายแดน. โรงเรียนชาวเขาและประชาชน ไกลคมนาคม. ในความรับผิดชอบของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน. 2538. อัดสำเนา.
- กองวิชาการ กรมตำรวจ. ประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมตำรวจ, 2531.
- _____ . ระเบียบการตำรวจว่าด้วยกำหนดหน้าที่การงานในราชการกรมตำรวจ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมตำรวจ, 2532.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. รายงานประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534) ระยะครึ่งแผน ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : 2534.
- กาญจนะ จันทรางกูร. การประถมศึกษากับความมั่นคงของชาติ. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ปีการศึกษา 2525-2526, 2526. อัดสำเนา.
- ดิเรก พงษ์ภมร. บทบาทของโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม ต่อการพัฒนาชนบทเพื่อความมั่นคง. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ, 2531. อัดสำเนา.
- ผดุง อารยะวิญญู. สุนทร โคตรบรรเทา และมลิวัดย์ ธรรมแสง. ปัญหาในการพัฒนาชนบทของรัฐบาล. ม.ป.ท., 2528. อัดสำเนา.
- วรเดช จันทรศร. การนำนโยบายไปปฏิบัติตัวแบบ และคุณค่า. วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์, ตุลาคม 2527.
- วานิช กลุมมา. การปรับปรุงโครงสร้างกองตรวจคนเข้าเมือง. วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาชีพการทหารบกชั้นสูง. 2525. อัดสำเนา.
- วิทยาลัยครูอุบลราชธานี กรมการฝึกหัดครู. รายงานการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน. ม.ป.ท., 2536.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. นโยบายและการจัดการศึกษา
สำหรับชาวเขาในประเทศไทย. รายงานการวิจัย, 2527. อัดสำเนา.

Beal, G.M. "Additional Hypothesis in Participation Research," *Rural Sociology*, 36 Spring
: 249-256, 1956.

Brown, E.J. Who Take Part in Rural Organization. Pennsylvania : Pennsylvania State,
College, 1953.

Kanchanachitra, S. Factors Related to Community Development in Thai Village. Ithaca,
New York : Unpublished Master's Thesis, Cornell University, 1976.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำรัส น้อยแสงศรี อาจารย์โรงเรียนสาธิตประสานมิตร(ฝ่ายมัธยม)มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ 10110
2. พันตำรวจโท สุนทร ชำเป็รื่องเดช หัวหน้าแผนก 2 กองกำกับการ 5 กองบังคับการอำนวยความสะดวกจราจรและตรวจตรา (รับผิดชอบงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน) กรุงเทพฯ 10400
3. ร้อยตำรวจเอกหญิง สุชาติพย์ แสงวัฒนกุล หัวหน้าศูนย์งานโครงการตามพระราชดำริ ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กรุงเทพฯ 10400

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

ปัญหาในการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นเรื่องข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูใหญ่ และครู เกี่ยวกับปัญหาในการนำ
แผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวน
ชายแดน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านใน
ปัจจุบัน

1. ยศในทางราชการ

☐ นายตำรวจสัญญาบัตร	☐ นายดาบตำรวจ
☐ จำปีตำรวจ	☐ นายสิบตำรวจ
☐ พลตำรวจ	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)..

2. ตำแหน่งในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

- ☐ ครูใหญ่
- ☐ ครู
- ☐ อื่น ๆ คือ.....

3. พื้นที่ปฏิบัติการ

- ☐ กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1
- ☐ กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 2
- ☐ กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3
- ☐ กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 4

4. ท่านได้รับมอบหมายให้ดำเนินการโครงการใดบ้าง ในแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความ
มั่นคง (ตอบได้มากกว่า 1 ตามที่ปฏิบัติจริง)

- ☐ 1. โครงการให้การศึกษแก่ชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม
- ☐ 2. โครงการพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคง

() 3. โครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านพระอุปลัมภ์ ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

() 4. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพชาวเขา และประชาชนใกล้เคียง

() 5. โครงการบรรเทาภัยและช่วยเหลือผู้ประสบภัย

() 6. โครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชาวเขา/ส่งเสริมเศรษฐกิจชาวเขา

() 7. โครงการธนาคารข้าว

() 8. โครงการบริการด้านสุขภาพอนามัย

() 9. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน

() ครูใหญ่ คน

() ครู คน

() อื่น ๆ คน

6. จำนวนนักเรียนในโรงเรียนของท่าน..... คน

7. จำนวนหมู่บ้านที่ให้บริการ..... หมู่บ้าน

8. จำนวนครอบครัว.....ครัวเรือน

9. จำนวนราษฎรทั้งหมด.....คน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ในการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคง
ไปปฏิบัติ ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องตารางตามความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาประเด็น
คำถามแต่ละข้อว่ามีปัญหามากหรือน้อยเพียงใด ในการปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบ
ของท่านในหน้าที่ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ข้อ	ข้อความ	ระดับของปัญหา				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		1	2	3	4	5
	ด้านโครงสร้างของการบริหาร					
1.	ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ.....					
2.	ความชัดเจนของภาระงานที่ได้รับมอบหมาย.....					
3.	การบังคับบัญชาและการสั่งการ.....					
4.	การยอมรับจากผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน.....					
5.	ผู้บังคับบัญชาให้การส่งเสริมในความคิดริเริ่ม.....					
6.	การเอาใจใส่ดูแลด้านสวัสดิการ.....					
7.	การได้รับพิจารณาความดีความชอบ.....					
8.	การสนับสนุนจากประชาชนในโครงการต่าง ๆ.....					
9.	การสนับสนุนจากหน่วยราชการต่าง ๆ.....					
10.	ความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่.....					
	ด้านบุคลากร					
11.	ความรู้พื้นฐานการศึกษาในวิชาชีพครู.....					
12.	ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนต้องทำ หน้าที่ครูและหน้าที่ของตำรวจไปพร้อมกัน การปฏิบัติงานมีปัญหา.....					
13.	ครูผู้สอนที่มีความรู้ในด้านการสอนมีความ เหมาะสม.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับของปัญหา				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		1	2	3	4	5
14.	อัตรากำลังของครูผู้สอนได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน.....					
15.	ประสบการณ์และความชำนาญในการทำหน้าที่ครู.....					
16.	ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของครู.....					
17.	ความรู้สึกเหงาว่าเหวเพราะอยู่ห่างไกลจากครอบครัว.....					
18.	รายได้เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่าย.....					
19.	รู้สึกพอใจในการปฏิบัติงานตามนโยบาย.....					
20.	การประสานงานระหว่างหน่วยงาน.....					
	ด้านงบประมาณ					
21.	งบประมาณที่ได้รับจัดสรรเหมาะสมกับการดำเนินงานโรงเรียน.....					
22.	ขั้นตอนการเสนอของบประมาณมีความคล่องตัว.....					
23.	การสนับสนุนจากหน่วยงานระดับสูง.....					
24.	การสนับสนุนจากภาคเอกชนและประชาชน.....					
25.	การจัดสรรงบประมาณด้านยานพาหนะ.....					
26.	งบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์.....					
27.	อัตราเบี้ยเลี้ยงที่ได้รับเหมาะสมในการปฏิบัติงาน.....					
28.	ความคล่องตัวในการเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยง และสวัสดิการ.....					
29.	ค่าใช้จ่ายในการรับรองผู้มาดูงานโรงเรียน.....					
30.	ค่าใช้จ่ายดำเนินการโครงการอาหารกลางวันเหมาะสมกับนักเรียน.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับของปัญหา				
		น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5
	ด้านสถานที่					
31.	อาคารเรียนมีเพียงพอกับความต้องการ.....					
32.	ความเหมาะสมด้านอาคารสถานที่สำหรับการเรียนการสอน.....					
33.	สถานที่ตั้งโรงเรียนมีความปลอดภัย.....					
34.	ความพร้อมด้านที่พักอาศัยของครู.....					
35.	พื้นที่จัดกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันเหมาะสมกับนักเรียน.....					
36.	ห้องสมุดเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน.....					
37.	สถานที่ออกกำลังกาย.....					
38.	สถานที่ตั้งโรงเรียนเหมาะสมกับการเดินทางของนักเรียน.....					
39.	การจัดเกี่ยวกับสาธารณูปโภคในโรงเรียน.....					
	ด้านวัสดุอุปกรณ์					
40.	การสนับสนุนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์จากภาครัฐบาล.....					
41.	การสนับสนุนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์จากภาคเอกชน.....					
42.	อุปกรณ์โต๊ะเก้าอี้เหมาะสมกับนักเรียน.....					
43.	วัสดุอุปกรณ์มีเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน.....					
44.	การเอาใจใส่ของครูในการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการเรียนการสอน.....					
45.	หนังสือและตำราเรียนที่ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน.....					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ร้อยตำรวจเอก ธนวัฒน์ ชันธะเจริญ
ภูมิลำเนา บ้านเลขที่ 6/8 ถนนดำเนินเกษม ตำบลคลองกระแหง จังหวัดเพชรบุรี
ประวัติการศึกษา 2508 ประถมศึกษา โรงเรียนอรุณประดิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
2511 มัธยมศึกษา โรงเรียนพรหมานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
2514 ปวช. โรงเรียนเทคนิคราชบุรี อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
2517 ปวส. วิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
2529 นบ. มหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพมหานคร
2538 กศ.ม.(การศึกษาผู้ใหญ่) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสมมิตร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
1279 ถนนพหลโยธิน เขตพญาไท
กรุงเทพมหานคร 10400

**ปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ
ในบทบาทของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน**

บทคัดย่อ

ของ

ร้อยตำรวจเอก ธนวัฒน์ ชันธุ์เจริญ

**เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตรเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่**

พฤษภาคม 2539

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเกี่ยวกับการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ โดยกำหนดความมุ่งหมายเฉพาะไว้ 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาปัญหาการนำแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อเสริมความมั่นคงไปปฏิบัติ (2) เพื่อเปรียบเทียบปัญหาเมื่อพิจารณาตาม ชั้นยศ ตำแหน่ง และพื้นที่ปฏิบัติการ และ(3) เพื่อรวบรวมปัญหา ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของบุคลากรที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้มี 316 คน สุ่มมาจากครูใหญ่ และครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ทั่วประเทศ ซึ่งมีทั้งสิ้น 1,256 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการนำแผนงานไปปฏิบัติ แยกเนื้อหาของคำถามเป็น 5 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างของการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่ และด้านวัสดุอุปกรณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นโดยรวม ค่าเฉลี่ยของปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X}=2.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางจัดเรียงระดับปัญหาได้ดังนี้ คือ ด้านโครงสร้างของการบริหาร ($\bar{X}=3.20$), ด้านบุคลากร ($\bar{X}=3.12$), ด้านสถานที่ ($\bar{X}=3.02$), ด้านงบประมาณ($\bar{X}=2.83$) และด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X}=2.76$)

2. ความคิดเห็นเป็นรายข้อ จากข้อคำถาม 48 ข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาระดับมากมีเพียง 1 ข้อ คือ ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ ($\bar{X}=3.71$) ที่เหลือนอกนั้นมีปัญหาในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงในระดับต้นๆ ได้แก่ ความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่, ความรู้สึกเหงาว่าเหวเพราะอยู่ห่างไกลครอบครัว, ต้องทำหน้าที่ครูและหน้าที่ตำรวจไปพร้อมกัน, การบังคับบัญชาและการสั่งการ, การปฏิบัติตามนโยบาย, การประสานงานระหว่างหน่วยงาน, ประสบการณ์และความชำนาญในการทำหน้าที่ครู

3. การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม

1) เปรียบเทียบระหว่างชั้นยศ พบว่า ตำรวจชั้นสัญญาบัตรมีค่าเฉลี่ยของปัญหาด้านโครงสร้างของการบริหาร สูงกว่า ชั้นพลตำรวจ ส่วนด้านอื่นๆไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

2) เปรียบเทียบระหว่างตำแหน่ง ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทุกด้าน

3) เปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ปฏิบัติการ พบว่า ผู้ปฏิบัติการในพื้นที่ ภาค 1 และภาค 3 มีค่าเฉลี่ยของปัญหาด้านโครงสร้างของการบริหาร สูงกว่า ผู้ปฏิบัติการในพื้นที่ ภาค 2 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

4. ปัญหาในการนำแผนงานไปปฏิบัติโดยทั่วไป ได้แก่ ขาดสื่อการสอนที่ทันสมัย, ขาดคู่มือการสอนที่ทันสมัย, ครูขาดการอบรมเพิ่มพูนความรู้ และการมอบหมายบังคับบัญชาไม่ชัดเจน

5. ข้อเสนอแนะของครูใหญ่และครู ได้แก่ ควรมีการจัดหาสื่อการสอนที่ทันสมัย และเป็นปัจจุบัน, ควรจัดหาคู่มือการสอนให้เพียงพอ, ควรมีการส่งครูผู้สอนเข้ารับการศึกษอบรมหรือเปิดอบรมเองโดยเชิญอาจารย์ภายนอก และควรมีการมอบหมายการบังคับบัญชาให้ชัดเจนว่าใครเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งการและกำกับดูแล.

PROBLEMS OPERATION OF THE BORDER SECURITY PROMOTION PLAN IN
REGARDS TO ROLES OF THE BORDER PATROL POLICE TEACHERS

AN ABSTRACT

BY

POLICE CAPTAIN TANAWAT KUNCHAROEN

Presented in partial fulfillment of the requirements of the
Master of Education degree Adult Education
at Srinakharinwirot University

May 1996

This study attempted to investigate opinions of teaches in the Border Police Schools in the implementation of the project of rural development relating to national security. The specific objectives of the study were 3 fold : (1) to investigate problems related to the implementation of the project, (2) to compare such problems according to official ranks, posts and administrative areas.

The reseach subjects were 316 teachers and principals, randomly selected from the total number of 1,256, working in the Boder Police Schools through out the country. The data were collected through the implemontation of rating-scales questionnaires, asking 5 aspects of problems of the implementation : administrative structure, personnels, budgetary, working areas and working instruments. Statistics applied in data analysis were: freequencies distribution, percentage, arithmetic means, standard deviation, and testing of group differences with t-test and F-test.

The research resaults were as the followings:-

1. Opinions as a whole. Problems of the project implementation as a whole was in moderate level ($\bar{X}=2.99$). All 5 aspects of the problems were also in moderate level. Arithmetic means of each aspect were : administrative structure ($\bar{X}=3.20$), personnels ($\bar{X}=3.12$), working areas ($\bar{X}= 3.02$), budgetary ($\bar{X}=2.83$), and working instruments ($\bar{X}=2.76$).

2. Problems in detail. With regard to 48 individual items of problems, only 1 item was in high level, i.e., personnel 's work load ($\bar{X}=3.71$). The rest of which were : cooperative of local people, feeling of lonesomeness, a double role of being a teacher and a police-man, line of command, to stick on policy, cooperation with other organisations, experiences and skills for being a teacher.

3. Comparison among-groups.

1) Comparing by official ranks: There was significantly diffrence between the Warrant Officer and the Private only in the admimistrative structure. No other differences were found.

2) Comparing by post in school. No significantly differences were found.

3) Comparing by operational areas. There was significantly difference

only in the administrative structure, while the other 4 aspects did not show any differences.

4) Problems related to implementation of the project: lack of up-to-date instrumental media, lack of up-to-date teaching guide, lack of training for teachers, unclear of administrative line.

5) Suggestions from the personnels : supplying of up-to-date teaching aids, supplying sufficient teaching guides, providing training programs, and make clear of an administrative line.